

**T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı**

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK PERFORMANS
KAYGILARININ VE İŞ DOYUMLARININ ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**Fatih ATAYETER
(Yüksek Lisans Tezi)**

İstanbul, 2019

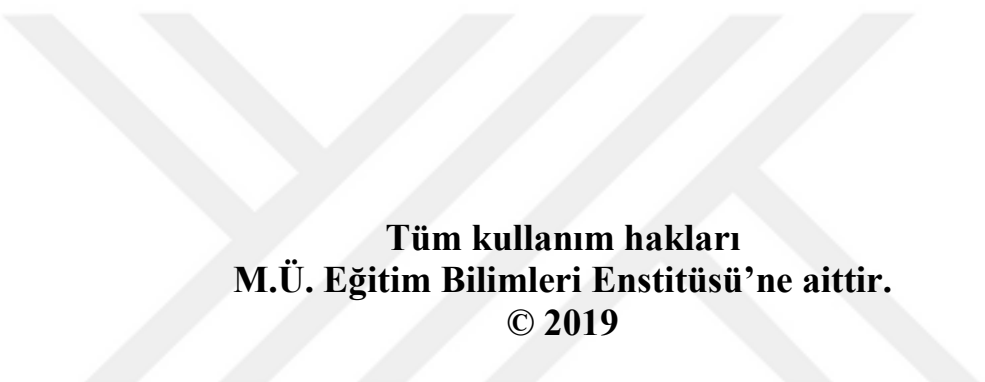
**T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı**

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK PERFORMANS
KAYGILARININ VE İŞ DOYUMLARININ ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**Fatih ATAYETER
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi A. Aylin CAN**

İstanbul, 2019

**Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
© 2019**

ONAY

Fatih Atayeter tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygılarının ve İş Doyumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi “ konulu bu çalışma 19./08/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	İmza
TEZ DANIŞMANI	Dr. Öğr. Üyesi A. Aylin CAN	
JÜRİ ÜYESİ	Dr. Öğr. Üyesi Bülent HALVAŞI	
JÜRİ ÜYESİ	Dr. Öğr. Üyesi Ümit Kubilay CAN	

ÖZGEÇMİŞ

- 2004 Kartal Medine Tayfur Sökmen Lisesi
- 2008 Uludağ Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği (Ön Lisans)
- 2016 Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalından mezun olma
- 2016 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Programına giriş
- 2017 14 Nisan Ortaokulu'nda müzik öğretmenliği

İLETİŞİM BİLGİLERİ

- Görev yaptığı kurum : Milli Eğitim Bakanlığı
- E-posta : f.atayeter@hotmail.com

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, mzık ğretmenlerinin mzık performans kaygılarının ve iş doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Tezimin yazım aşamasında bana yardımcı olan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi A. Aylin Can'a ve bu süreçte benden desteğini esirgemeyen kız kardeşim Sema Atayeter'e teşekkür ederim.

Fatih ATAYETER
İstanbul, 2019

ÖZET

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK PERFORMANS KAYGILARININ VE İŞ DOYUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygıları ile iş doyumlarını incelemek ve varsa çeşitli değişkenlere göre aralarında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırmaya, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Ağrı İlinde görev yapan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan 101 müzik öğretmeni katılmıştır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygılarının ölçülmesi amacıyla, Kenny ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen ve Tokinan (2013) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Müzik Performans Kaygı Ölçeği” ve iş doyumunu düzeylerinin belirlenmesi amacıyla ise Baycan (1985) tarafından Türkçeye uyarlanan “Minnesota İş Doyumu Ölçeği” kullanılmıştır. Öğretmenlerin, demografik verilerinin toplanması amacıyla ise araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”ndan yararlanılmıştır. Araştırmada verilerin çözümlenmesi SPSS 23.0 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Bulguların elde edilmesinde bağımsız/ilişkisz gruplar t-testi, Kruskal-Wallis H testi, post-hoc Mann-Whitney U testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu katsayıları kullanılmıştır.

Elde edilen sonuçlarda, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygılarının düşük seviyede olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre, kadın müzik öğretmenlerinin kaygı puanlarının, erkek müzik öğretmenlerine oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerinin orta seviyede olduğu, mezun olunan lise değişkenine göre elde edilen bulgularda ise düz liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerinin, güzel sanatlar ve spor liselerinden mezun olanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygı düzeyleri (puanlarıyla), iş doyum düzeyleri (puanları) arasında ise negatif yönde zayıf ile orta güçlük seviyesinde değişen anlamlı ilişki saptanmıştır ($p < 0,05$).

Anahtar Kelimeler: Müzik Öğretmeni, Müzik Performans Kaygısı, İş Doyumu

ABSTRACT

INVESTIGATION OF MUSIC TEACHERS 'MUSIC PERFORMANCE ANXIETY AND JOB SATISFACTION IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

The aim of this study was to examine music performance anxiety and job satisfaction of music teachers and to determine if there was a significant relationship between the two variables. A total of 101 music teachers working in the state schools of the Ministry of National Education in the province of Ağrı in the 2018-2019 academic calendar year participated in the study.

Music Performance Anxiety Scale, which was developed by Kenny (2004) and adapted to Turkish by Tokinan (2013), used to measure the music performance anxiety of the teachers participating in the study. In order to determine the level of job satisfaction Minnesota Job Satisfaction Scale was used which was adapted to Turkish by Baycan (1985). And to obtain some demographics of the teachers a Personal Information Form used which was developed by the researcher. Independent samples t test, Kruskal-Wallis H test, post-hoc Mann-Whitney U test and Pearson product moment correlation coefficients were used to obtain the results.

According to the results, it was found that the music teachers who participated in the study had low level of music performance anxiety. According to gender variable, anxiety scores of female music teachers were higher than male music teachers. It was found that the job satisfaction levels of the music teachers were at the medium level. According to the graduated high school, it was found that the job satisfaction levels of the music teachers graduated from ordinary high schools were higher than those graduated from fine arts and sports high schools. Lastly, there was a significant negative correlation (from weak to moderate) between music performance anxiety level (scores) and job satisfaction level (scores) of the music teachers who participated in the study ($p < 0,05$).

Key Words: Music Teacher, Music Performance Anxiety, Job Satisfaction

İÇİNDEKİLER

ONAY	i
ÖZGEÇMİŞ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR LİSTESİ	ix
ŞEKİL LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1. Problem	4
1.2. Amaç	5
1.3. Önem	6
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Sayıtlar	6
1.6. Tanımlar	7
BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Yaşam Doyumu	8
2.1.1. Yaşam Doyumu ve Müzik Eğitimi	9
2.3. İş Doyumu.....	9
2.3.1. Öğretmenlerde İş Doyumu	10
2.4. Kaygı.....	11
2.4.1. Müzik Performans Kaygısı	12
2.4.1.1. Müzik Eğitiminde Performans Kaygısı	12
2.5. Yapılan Araştırmalar	13
2.5.1. Müzik Performans Kaygısı ile İlgili Araştırmalar.....	13
2.5.2. İş Doyumu ile İlgili Araştırmalar	15

BÖLÜM III: YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Evren ve Örneklem	18
3.3. Ölçme Araçları	19
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	20
3.3.2. Müzik Performans Kaygısı Envanteri	20
3.3.3. İş Doyumu Ölçeği	23
3.4. Verilerin Analizi.....	25
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	28
4.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	28
4.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerine Yönelik Bulgular.....	39
4.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular	46
BÖLÜM V: SONUÇ	50
5.1. Yargı.....	50
5.1.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine Yönelik Sonuçlar	50
5.1.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerine Yönelik Sonuçlar	52
5.1.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Sonuçlar	53
5.2. Tartışma.....	54
5.2.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine ve Demografik Özelliklerine İlişkin Tartışma	54
5.2.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerine ve Demografik Özelliklerine Yönelik Tartışma	55
5.2.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Tartışma	57
5.3. Öneriler	57
5.3.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	57
5.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	58

KAYNAKLAR	60
EKLER	63
Ek 1: Kişisel Bilgi Formu	63
Ek 2: Müzik Performans Kaygısı Ölçeği	64
Ek 3: İş Doyumu Ölçeği	66
Ek 4: İzin Belgeleri	67

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1.	Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımları.....	18
Tablo 3.2.	Müzik Öğretmenlerinin Yaşa Göre Dağılımları.....	18
Tablo 3.3.	Müzik Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Dağılımları.....	18
Tablo 3.4.	Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Çalgılarına Göre Dağılımları.....	19
Tablo 3.5.	Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları.....	19
Tablo 3.6.	Müzik Performans Kaygısı Envanterine İlişkin Güvenirlilik Analizi.....	22
Tablo 3.7:	Minnesota İş Doyumu Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi.....	24
Tablo 3.8.	Bağımsız değişkenlerin müzik performans kaygısı ve iş doyumunu puanları üzerindeki normallik dağılımlarına ilişkin test sonuçları.....	26
Tablo 4.1.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler (N=101).....	29
Tablo 4.2.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine Göre Dağılımları.....	29
Tablo 4.3.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=101).....	31
Tablo 4.4.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101).....	33
Tablo 4.5.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=99 ^{ab}).....	34
Tablo 4.6.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Çaldıkları Bireysel Çalgıya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101).....	35
Tablo 4.7.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101).....	37
Tablo 4.8.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Özet Tablo 39	
Tablo 4.9.	Müzik öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler (N=101).....	40
Tablo 4.10.	Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=101).....	41
Tablo 4.11.	Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101).....	42

Tablo 4.12. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=99 ^{ab})	43
Tablo 4.13. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Çaldıkları Bireysel Çalgıya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)	44
Tablo 4.14. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101).....	45
Tablo 4.15. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Özet Tablo	46
Tablo 4.16. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları (N=101)	47

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 4.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerine İlişkin Sıralı Ortalama Puanları.....	29
Şekil 4.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerine İlişkin Ortalama Puanlar	40
Şekil 4.3. Müzik Öğretmenlerinin Performans Kaygısı Düzeyleri İle İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişki	48

KISALTMALAR

%	: Yüzde
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
p	: Anlamlılık derecesi
Sd	: Serbestlik derecesi
SPSS	: Sosyal Bilimler için İstatistik Programı
SS	: Standart sapma
TDK	: Türk Dil Kurumu
α	: Güvenirlik Katsayısı
f	: Frekans
\bar{X}	: Ortalama

BÖLÜM I: GİRİŞ

Birey olarak insanın müzik ile ilişkisi, doğum öncesinden başlar ve yaşamı boyunca gelişerek devam eder. Yaşantımız içinde vazgeçilmez bir gereksinim olan müzik; sağlıklı, dengeli ve mutlu bir yaşamın içinde barındırdığı önemli dinamiklerden biridir (Uçan, 2005, s.109). Müzik sesine oldukça duyarlı şekilde dünyaya gelmemiz, annelerin yeni doğan bebeğine ninni söyleyerek onunla kurduğu bağ, belki de yaşam adına edindiğimiz ilk deneyimlerimizden sayılabilir. İlk çocukluk yıllarında oyunlarda öğrenilen müzikler ve farklı ritmik öğeler, bireyin daha küçük yaşlarda algılama ve uygulama boyutlarındaki becerilerinin gelişebilmesine katkı sağlayabilmektedir.

Yaşamımız boyunca çeşitli sebeplerle yaşadığımız duygu durumları ve bu duygu durum değişikliklerinin dışa vurumu olarak kullandığımız müzik, kimi zaman da hastalıklardan arınmak için başvurulmuş bir şifa kaynağı olarak düşünülmüştür. Müziğin doğrudan insanın doğasından ve yaşantısından beslenen yapısı, tarihsel süreçte kendi alt türlerini oluşturarak gelişmiştir. Bu durum, onun yaşantımızla nasıl bu kadar uyumlu ve iç içe olabildiği sorusunun da cevabı niteliğindedir.

Müzik kavramı içerisinde yer alan öğeler en doğal haliyle düşünüldüğünde; çalgı kullanımı, yönetme ve söylemeye yönelik ana başlıklar ön plana çıkmaktadır. Bu ana başlıkları ortak bir paydada barındıran, kişinin adeta parmak izi niteliğinde öznel pek çok farklı parametre bulunmaktadır. Bunlardan biri de performans kavramıdır.

Performans, hayatımızda oldukça önemli bir yere sahiptir ve tüm toplumların dillerinde, performansı vurgulayan çeşitli sözlere rastlanabilmektedir (Uçan, 2005, s. 94). İnsan davranışlarında performans kavramını net bir biçimde ortaya koyan sözler, toplumda bu kavramın önemine dikkat çekmektedir. Uçan (2005) çalışmasında bunu “Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz”, “söylemek kolaydır (çünkü) yapmak zor”, “ne dediğine değil ne yaptığına bak” gibi örneklerle açıklamıştır (Uçan, 2005, s. 94). Performans, bir işi yapan kişilerin ya da bir girişimin, ulaşılmak istenen hedefe yönelik olarak sonuçta nereye varabildiğinin, diğer bir ifade ile neyi sağladığının nitel ya da nicel anlatımı olarak ifade edilmektedir (Çeliker’den akt. Birgül, 2007, s.1). Enç (1974) ruhbilim terimleri sözlüğünde “edim” ifadesiyle anlatılan performansı, “karşılaşılan bir durumda bireyin yapabilecekleri” olarak tanımlamaktadır (akt. Uçan, 2005, s.94).

Performans, eğitimin bazı aşamalarında büyük önem taşır. Performans odaklı sunumlar düşünüldüğünde, bunların altyapısında genellikle teknik eğitim veya sanat eğitimi bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle performans, sanat eğitiminin temel alanlarından biri olan müzik eğitiminde de önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Uçan, 2005, s. 94). Performans ve performans ile bağlantılı duygu durumları, müzik eğitiminde irdelenmesi gereken alanları oluşturabilmektedir. Bu noktada kaygı, irdelenmesi gereken alanlardan biri olarak ifade edilebilmektedir.

Kaygı, kişinin dışsal faktörlere ve yaşadığı psikolojik olaylara göstermiş olduğu tepkisel bir duygu durumu olarak adlandırılmakla birlikte, sararma, terleme gibi fiziki değişimlerin gerçekleştiği bir durum olarak da açıklanabilir (Kaya ve Varol, 2004, s.32). Neredeyse tüm canlılarda bulunan bir duygu olan kaygı, insanoğlunun uygarlaşmasının bedeli olarak bilinç düzeyinde ve her gün değişkenlik gösteren formlarıyla günümüzde yaşanıyor durumdadır (Kılıçbay, 1999, s.135). Kaygı, bir tür tedirginlik hali olduğundan dolayı önceden kestirilemeyen bir tehlikeyi beklemek, bireylerde kaygı olarak huzursuzluk hali yaratmaktadır (Kaya ve Varol, 2004, s.32). Özellikle kişinin, içinde yaşadığı sosyal çevre doğrultusunda etrafını algılama biçimine bağlı olarak bireysel, mesleki pek çok alanda ortaya çıkabilmektedir. Sözlü iletişimin en çok kullanıldığı iş ortamlarından biri olan “öğretmenlik” mesleği, buna örnek verilebilir.

İş, bireylerin varlığını devam ettirebilmesi, toplumda daha saygın bir yer edinebilmesi ve daha iyi yaşam koşullarına ulaşabilmesi için gerekli olan imkânlarla, ulaşabilmesini sağlayan en önemli kavram olarak görülmekte ve bireylerin, kendi özelliklerini sergileyerek yarattıklarından doyum sağlamalarına da imkân tanımaktadır. (Şahin, 2013, s.144). Bu nedenle öğretmenlerin iş doyumlarının farklı değişkenlere bağlı olarak değerlendirilmesi ayrı bir önem kazanmaktadır.

Konuyla ilgili olarak Ardic ve Baş (2002), çalışanların iş tatminsizliğinin yalnızca bireysel anlamda olumsuz sonuçlar doğurmayacağını söylemekte ve geniş bir perspektiften bakıldığında çalışanların işe gitmede isteksizlik, yetersizlik hissi, hata yapma duygusu, işten ayrılma, yanlış kararlar verme ile birlikte nitelik ve nicelik boyutlarında düşüş yaşanabileceğini ifade etmektedir. Bu nedenle araştırmanın, mesleki iş doyumunu pozitif manada arttırmaya yönelik uygulamalara kılavuz olabilmesi

açısından, iş doyumunun farklı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmakta ve organizasyonel önemi vurgulanmaktadır (akt. Akkamış, 2010, s.7-8).

Öğretmenlik mesleği açısından düşünüldüğünde iş tatminsizliğine neden olan faktörleri beş grupta inceleyebiliriz (Akkamış, 2010, s.11-12):

1. **Fiziksel Etkenler:** Isınma problemi, okul binalarının talebi karşılayacak kapasitede olmaması (öğretmenler odasının olmaması, laboratuvar ve spor salonu eksikliği, sınıf alanlarının azlığı) kalacak yer temin edilememesi, ulaşım zorlukları yaşanması ve benzeri durumlar bu gruba giren etkenler olarak gösterilebilir.
2. **Ücret Unsuru:** Maaş ücretinin yetersizliği duygusu ve diğer mesleklere kıyasla yaşanan ücret farklılıkları bu gruba giren etkenler olarak sayılabilir.
3. **İş şartlarına Bağlı Sebepler:** İş zorluğu, yorgunluk, iş güvenliği, iş hastalıkları, branş dışı işlerde görevlendirme, iş yoğunluğu gibi etkenler bu gruba dahil edilebilir.
4. **Sosyal Unsurlar:** Sosyal güvenlik şartları, mesleki ilerleme olasılığının düşüklüğü, statü düşüklüğü, yönetsel sebepler, hiyerarşik yapı, çatışma hali, çalışılan yerin sosyal ihtiyaçları karşılayamaması, iletişim boyutu, atama süreçlerinde yaşanan sorunlar bu etkenler arasında sayılabilir.
5. **Kişisel Faktörler:** Cinsiyet, zeka, yaş, eğitim seviyesi, hizmet süreleri, mesleğe uyum süreci, yetersizlik hissi, takdir edilmemek, kişisel değerlerle işin çatışması, motivasyon noksanlığı, kaygı, yönetimce alınan kararlarda aktif katılım gösterememe, karar verme yetkisinin olmayışı, moral bozukluğu ve kişisel gelişim fırsatının olmaması bu etkenler arasında sayılabilir.

Günümüzde yapılan teknolojik keşifler, gelecekte insan gücüne dayalı iş ihtiyacının azalacağı öngörüsünde bulunsa da, içinde bulunduğumuz dönem itibariyle insan faktörünün katılımıyla aktif iş gücüne dayalı hareket eden birçok iş sektörü bulunmaktadır. Bu sektörler, çalışanlarının verimliliği ölçüsünde başarı sağlayabilmelerinden dolayı, çalıştırılan personelin içinde bulunduğu şartları daima iyileştirme gayreti içinde faaliyet gösterme durumundadır. Yapılan araştırmalarda, verimliliği etkileyebilecek birçok faktör ortaya koyulmuştur. Bu faktörlerden biri olan iş

doyumunu kavramı da verimliliği etkileme açısından, günlük sosyal yaşantı içerisinde oldukça önemli bir boyutta yer almaktadır.

Mutsuz olan ve iş doyumunu yaşamayan çalışanlar, genel itibariyle o işyerinde yer almaktan ve görevlendirildiği işten hoşnutsuz olmakta, bu nedenle de mümkün olduğunca işle ilgili gelişen beklentilerden kaçmak istemektedirler (Eğinli, 2009, s.49).

Buradan hareketle öğretmenlerin de çalıştıkları kurumda yaşadıkları iş tatminsizliği, okulların insan hayatındaki işlevi düşünüldüğünde olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

1.1. Problem

Müzik öğretmenleri, lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde sergiledikleri bireysel performanslara dayalı çeşitli değerlendirmelere de tabi tutulmaktadır. Performans deneyiminin sergilendiği; dersler, sınavlar (komisyon), çeşitli konser aktiviteleri gibi uygulayarak tecrübe kazanılan ortamlar müzik öğretmenlerinin sunum sırasında sağlayacağı otokontrol mekanizmasına katkı sağlayabileceği gibi, artan kaygı düzeyiyle de başa çıkma deneyimi kazanabilmesine olanak tanımaktadır. Öğrenme ortamlarında yaratılan iklim, müzik öğretmeni adaylarının aldıkları derslere yönelik olarak kendilerini sürekli yenilemesi ve geliştirmesine imkân tanıyabilmektedir. Sunumları sırasında yaşanabilecek tüm durumlarla ilgili olarak müzik öğretmeni adaylarının bilgilendirilmesinin, belirsizlik faktörünü azaltarak onların performanslarında olumlu etkiler oluşturabileceği öngörülebilmektedir. Müzik öğretmenlerinin kendi performanslarıyla ilgili oluşturdukları olumlu izlenimleri, işleriyle ilgili olan bakış açılarının da daha pozitif olmasını sağlayarak buna bağlı bir doyum yaşamalarını sağlayabilecektir.

İş doyumunu, günümüz iş dünyasında küresel ölçeklerde çok önemli bir konumdadır. Bireylerin ön planda olduğu, insan odaklı bir yönetsel yapı içerisinde, çalışanların iş doyumlarının sağlanması için gerekli faaliyetlerin yürütülmesi büyük bir zorunluluk halini almıştır (Kumaş ve Deniz, 2010, s.124).

Eğitimciler özelinde düşünüldüğünde ise öğretmenlerin meslekleriyle ilgili yaşadıkları iş doyumunu, öğrencileriyle oluşturdukları öğrenme süreçlerini doğrudan etkileyebilmektedir. Bu alanda yapılacak çalışmalar sonucunda öğretmenlerin iş

doyumunu etkileyebilecek farklı değişkenlerin ortaya konulabilmesi, iş doyumunun eğitimde kaliteyi farklı türevleriyle arttırabileceği düşüncesini oluşturabilmektedir. Müzik öğretmenlerinin okullarda girdikleri dersler, mesleki işlevlerinin bir bölümünü oluşturmaktadır. Bunun yanında ders dışı faaliyetler, törenler, bireysel veya toplu çalgı eğitimleri gibi toplumun sosyalleşmesini sağlayacak ders dışı aktiviteler, onları bir yönüyle diğer branşlardan ayırabilmektedir. Bu durum müzik öğretmenlerinin iş yaşantılarıyla ilgili algıladıkları doyumun, verimliliklerine bağlı olarak eğitim ortamlarını etkileyebileceği düşüncesini akla getirmekte ve iş doyumunun müzik eğitimindeki önemini ortaya koymaktadır.

İlgili literatür incelendiğinde, yapılan bu araştırma konusu ile birebir örtüşmemekle birlikte, bireylerde çeşitli sebepler ile oluşabilen kaygı ve mesleki iş doyumunu düzeylerine yönelik çeşitli çalışmalara ulaşabilmek mümkündür (Ör: Tokinan, 2014; Dursun, 2015). Ancak konuyla ilgili bire bir benzerlik gösteren bir araştırmaya rastlanmamıştır. Buradan hareketle müzik öğretmenleri özelinde, kaygı başlığının ve iş doyumunun farklı değişkenlerce analiz edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu sebeplerle yapılan bu araştırmada, müzik öğretmenlerinin “müzik performans kaygılarının ve iş doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelemesi” irdelenerek, elde edilen veriler ortaya konulmuştur.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenlerinin müzik performansı kaygılarının ve mesleki iş doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Buna göre aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygı düzeyleri ve iş doyumunu düzeyleri nedir?
- Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygıları, demografik özelliklere (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, bireysel çalgı, kıdem) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Müzik öğretmenlerinin iş doyumları, demografik özelliklere (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, bireysel çalgı, kıdem) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

- Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygıları ile iş doyumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Önem

İş doyum kavramı, çalışanların daha etkin olabilmesi ve verimlilikleri göz önünde bulundurulduğunda önem arz etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde konu ile ilgili kurumların kendi personelini derinlemesine tanınması, öğrencilere sunulan kazanımların aktarılmasında daha gerçekçi yaklaşımlarla konu bütününe ele alınmasına ışık tutabilecektir. Buradan hareketle okullarda müzik öğretme personelin iş doyumlarını etkileyen faktörlere ilişkin, karar alıcı ve uygulayıcıların ne gibi konulara öncelik ve önem vermesi gerektiğinin ortaya koyulması, araştırmanın önem taşıyan noktalarını oluşturmaktadır. Yapılan bu araştırmanın, müzik eğitimcilerinin mesleki gelişimlerine katkı sağlayan seminer faaliyetlerine içerik bakımından kaynak oluşturabilme ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumların ulaşılacak sonuçlar ışığında ders içeriklerini güncelleme imkânı bulabilmelerine olanak tanıyabilmesi açısından, önemli noktalara değindiği düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

- 2018-2019 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Ağrı ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan müzik öğretmenleriyle sınırlıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan öğretmenlerden müzik branşı öğretmenleriyle sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmanın temel sayıtları şunlardır:

- Araştırmada kullanılacak soruların konuyu kapsayacağı varsayılmaktadır.
- Öğretmenlerin ölçeklere samimi cevaplar verdiği varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Performans: “Yapma, yerine getirme ya da getirim” dir (Uçan, 2005, s.93).

Kaygı: Kökeni eski Yunanca dilinde “anxietas” olarak ifade edilen, endişe, korku, merak gibi anlamlar barındıran durumdur (Köknel, 1989, s.44). Korku ile gerçekleşen patolojik bir tepki durumudur (Harriman, 1970).

Doyum: Sahip olunan şeyden hoşnut olma, kanaat etme durumudur.

Motivasyon: “Güdülenme” kişinin, eylemin yönünü, gücünü ve öncelik sırasını belirleyen dürtülerin etkisiyle eyleme ya da öğrenmeye geçme yönsemesidir (Püsküllüoğlu, 2012, s.861).

Kıdem: Bir görevde rütbece eskilik durumudur (TDK, 1998, s.1287).

İş: Çalışma konusu olan her şey veya gelir elde etmek amacıyla verilen emek anlamlarına gelir (Kavcar, Hengirmen, Koçak ve Tümuçin, 2006, s.329). Görev, vazife (Gülensoy, 2007, s.440).

Komisyon: “Yarkurul” herhangi bir kuruluşun veya kurumun kurultayında, belli konuları inceleyip sonuçlara varma göreviyle kendi üyelerinden oluşturulan altkurul (Püsküllüoğlu, 2012, s.2019).

Müzik: Eski Yunancadan gelen “musike” sözcüğü, Yunan mitolojisindeki esin perileri olan “Muse” sözcüğünün kökeninden gelmektedir (İlyasoğlu, 2013, s.14). Belli sesler bütünüdür (Uçan, 2005, s.12).

Performans Kaygısı: Genel itibariyle sporcular, müzisyenler, dansçılar gibi performans sergileyen meslek gruplarını etkileyen, yüksek seviyede zihinsel ve fiziksel rahatsızlık durumu içeren bir deneyimdir (Kee’den akt. Tokinan, 2013, s.54).

Yaşam Doyumu: Bireylerin kendi seçtiği kriterlere göre yaşam kalitelerinin geniş ölçekli bir değerlendirmesidir (Shin ve Johnson, 1978, s.478).

İş Doyumu: Bireylerin işleriyle ilgili yaşantılarını değerlendirmeleri sonucunda ulaştığı memnuniyet verici ya da olumlu yönde tepki durumudur (Locke’dan akt. Şahin, 2013, s.144).

BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Yaşam Doyumu

Yaşam, kişinin iş ve işinin dışında geçirdiği sürenin tamamı olarak adlandırılabilir. İş, belli bir zaman içinde, ücret karşılığında kişinin kendisinden istenilen işleri yaptığı olgudur. İş dışında geçirilen süreyi iki farklı başlıkta değerlendirebiliriz. Bunlar, kişinin sadece kendi hoşlandığı şeyleri yapmaya ayırdığı boş zamanı ve daha çok bir tarafıyla mecburi yapılan (alışveriş, faturaların yatırılması, aile içi faaliyetler gibi) işlerin olduğu, diğer iş dışı boş zamana giren süreler olarak tanımlanabilmektedir. Yaşam doyumu kavramı ise bu noktada bireylerin, iş, boş zaman ve diğer iş dışı boş zamanlarının bütününe yönelik duygusal açıdan geliştirdikleri bir tutum olarak ifade edilebilir (Dikmen, 1995, s.118). Vara (1999) yaşam doyumunu kişinin beklentilerinin, gerçek sonuçlarla karşılaştırılması sonucunda ortaya çıkabilen ve genel olarak geçmişi de barındıran iyi ve mutlu olma hali olarak tanımlamıştır (akt. Özel, 2015, s.19). Maslow'un ihtiyaçlar piramidinde sağlıklı bireyler için, insan ihtiyaçlarının hiyerarşik bir düzene göre sıralandığı, alt sıradaki gereksinimler karşılanarak belirli bir düzeyde doyuma ulaştığında, üstte yer alan gereksinimlere doğru ilerlenebildiğinden bahsedilmektedir (Cüceloğlu, 2018, s.426). İnsanlar çok sayıda pozitif duygu yaşadıklarında, farklı aktivitelerde bulduklarında, yaşantılarından memnun olmalarıyla birlikte öznel bir iyi olma hali içerisinde olurlar. İyi bir yaşantının içerisinde ruh sağlığıyla ilgili de birçok kriter bulunmaktadır fakat öznel iyi olma hali bireylerin yaşamlarına ilişkin kendi değerlendirmelerini içermektedir (Diener'den akt. Dost, 2007, s.133).

İnsan yaşamı ile sanat arasında köklü bir ilişki vardır. Bu ilişki, nerede sanatla karşılaşılrsa orada insanla, nerede insanla karşılaşılrsa orada sanatla karşılaşılacağını vurgulamaktadır. Bu nedenle sanatsız bir yaşam ve sanatsız bir toplum düşünülemez. İnsanlık tarihinin en eski dönemlerinden beri sanat, önemli bir eğitim aracıdır (Uçan, 2005, s.123-125).

2.1.1. Yaşam Doyumu ve Müzik Eğitimi

Sanat eğitimi; bireyin duygu ve düşüncelerini anlatabilme, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırma amacıyla yapılan çaba olarak tanımlanmaktadır. Kişinin sosyal çevresiyle oluşturduğu ilişkileri, problem çözme becerileri ve üretkenlik gibi faktörlerde sağladığı olumlu katkı sebebiyle önemli ve gereklidir (Erbay, 2013). Müzik de bu sanat dallarından birini temsil etmektedir.

Müzik özünde eğitsel bir nitelik taşır. Tüm bireyler müzikle ilişkisinin yönüne, kapsamına, derecesine, biçimine göre ondan bir kazanım elde eder. Müziğin insan yaşantısındaki tüm işlevleri eğitim sayesinde gelişir ve yetkinleşir. Bu noktada, müzikle ilişkili tüm bireyler de müziğin eğitimsel boyutuyla ilgili demektir. Müziğin toplumdaki çok yönlü ve karmaşık işlevleri, eğitime giderek büyüyen bir müzikal içerik ve kapsam sağlamaktadır. Müziğin bireysel fonksiyonu, onun kişisel yaşamda ortaya çıkabilen amaçlar ve gereksinimler doğrultusunda gerçekleştirilmesi ilkesine dayanmaktadır. Bu temelde müziğin bireysel işlevleri kişinin sağlıklı, doyumlu, mutlu olabilmesi ve kendi kimliğini geliştirebilmesi açısından oluşan eylemleri kapsar (Uçan, 2005).

2.3. İş Doyumu

Çalışma psikolojisi alanında sıkça kullanılan terimlerden biri de iş doyumudur. İş doyumunda işe geç kalma, güdülenme, üretkenlik gibi kavramların genel yaşam doyumuyla olan ilişkileri incelenmiş; iş doyumuna bağlı olarak çeşitli çözümler uygulanmıştır. İş doyumunu, düşünsel bir kavram değil, daha çok olumlu duygusal bir tepki olarak düşünülmektedir (Dikmen, 1995, s.116).

İş doyumunu ilgili incelemeler ilk olarak 1920'li yıllarda başlamış, fakat içeriğinin önemi 1940'lı yıllarda daha iyi anlaşılmıştır. İş hayatı, çalışanlara sağladığı deneyimin yanı sıra gün içinde biriken çeşitli duygusal birikimlere de sebep olabilmektedir. Yaşadığı deneyimlerin sonucunda birey, işine yönelik düşünsel ve duygusal olarak bir tutum oluşturabilmektedir. Yaşanan birikimlerin olumsuz olması sonucunda, memnuniyetsiz ve mutsuz personeller ortaya çıkabilmektedir. Buradaki istendik davranış ise çalışanların yaptıkları iş ve işleyişten memnun olup sonucunda bir doyum yaşayabilmeleridir. Bireyin iş doyumunu, içinde birçok faktörü barındırmaktadır. Faktörlerin değerlendirilmesi ve buna yönelik bir tutumun geliştirilmesi, bireysel olarak

kişinin kendisiyle ilgilidir. Bu yüzden, aynı yerde çalışan iki kişiden biri iş doyumunu hissedebilirken, diğer kişi doyumsuzluk yaşama durumu gösterebilmektedir (Eğinli, 2009, s.36). İş hayatında performans ve verimlilik üzerinden bakıldığında, iş doyum kavramının önemi daha da iyi anlaşılmaktadır.

Solmuş (2004), genel itibariyle iş doyumuyla ilgili tanımların üç ortak noktası olduğunu söylemekte ve bu noktaları şu şekilde ifade etmektedir (akt. Eğinli, 2009, s.36-37):

- İş doyum, çalışan kişinin işine yönelik taraflı ve yanlı duygularını ifade eder, bütünüyle gözlenemez fakat davranışlardan fark edilebilir.
- İş doyum, çalışanın hak ettiğini düşündüğü ödül pastasını elde ettiğinde ya da beklentisinin üzerinde bir kazanım sağladığında yaşanır.
- İş doyum, birbiriyle ilişkili ama farklı boyutlardaki tutumları içine alır.

2.3.1. Öğretmenlerde İş Doyumu

Ülkemizde eğitim sisteminin ve öğretmenlerin yetkinliği geçmiş yıllardan beri sürekli tartışılmakta, daha nitelikli bir eğitim sistemi ve daha nitelikli personel ihtiyacı her geçen yıl güncelliğini ve önemini korumaktadır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda verilen iyi eğitimlerin, öğretmenlerin işlerinde daha verimli çalışmasını sağlayacağı varsayılmaktadır. Fakat öğretmenlerin verimli olmalarını sağlayacak tek husus, yetiştirildikleri üniversitelerin eğitim programlarında yapılacak iyileştirmeler değildir. Öğretmenlerin aldıkları eğitim ne kadar iyi olursa olsun, mesleki başarı ve verimlilik kişilerin motivasyonlarına ve moral durumlarına bağlı olacaktır. Motivasyonlarının ve mutluluklarının artırılmasının yolu ise, mesleğe ilk adım attıkları andan itibaren oluşan ve değişkenlik gösterebilen beklentilerinin karşılanmasıyla doğrudan ilgilidir (Uras ve Kunt, 2006, s.72). Bu beklentilerin karşılanma düzeyi de yaşadıkları iş doyumunu olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle ders içi ve ders dışı faaliyetleri ile diğer branşlara göre daha geniş bir görev alanına sahip olabilen müzik öğretmenliğinde, iş doyumunun daha da önem kazandığı düşünülmektedir. Müzik öğretmenlerinin meslek yaşantıları boyunca katıldıkları faaliyetler, organizasyon ve yönetim alanlarında farklı disiplinler arası yeterlikler gerektirmektedir. Topluluk önünde sorumluluk alarak oluşturulan lider model, öğrencileriyle eğitim adına kurdukları ilişki de önemli bir yer tutmaktadır. Eğitim alanlarındaki bu işlevleri düşünüldüğünde müzik öğretmenlerinin

de kendileri ve işleriyle ilgili yaşamakta oldukları iş doyumunun, yine farklı beklentilerinin de karşılanmasına bağlı olarak verimliliklerine yansıtılabileceğini söylemek mümkün olabilmektedir.

2.4. Kaygı

İnsanın doğumundan itibaren yaşlılığına kadar geçen sürede, duygu durumu zaman zaman bozulabilir. Bu durum, doğal olarak hayatını güçleştirerek sosyal zorluklar yaşamasına neden olur. Kişinin ne ile karşı karşıya olduğunu tespiti, bu noktada sorunun çözülmesindeki ilk aşama olarak ifade edilmektedir. TDK 'da üzüntü, endişe duyulan düşünce olarak tanımlayabileceğimiz kaygı, vücudumuzda birtakım değişikliklerle kendini gösterebilmektedir (Şahan, 2019, s.9). Korku ile bakılan şeyin gerçekleşme ihtimaline bağlı olarak kaygının yoğunluğu ve görülme sıklığı artabilmektedir (Koroğlu, 2013, s.163). Toplumsal ve kültürel yapı, ekonomik sebepler gibi unsurlar da kişide kaygı geliştirebilmektedir (Şahan, 2019, s.13). Fazlasıyla öznel bir durum olarak nitelenebilecek kaygı, herkeste farklı şekillerde kendini gösterebilmektedir.

Aşağıda kaygıyı oluşturan bazı nedenlere başlıklar halinde yer verilmiştir (Şahan, 2019, s.13-14-15-16-17-18):

- Belirsizlik
- Olumsuz Düşünce
- Kayıp
- Çelişki
- Kişilik Özellikleri
- Genetik Yapı
- Aile İçi İletişim
- Çevre Şartları
- Zaman Yönetimi
- Geçmiş Deneyimler olarak sıralanabilir.

2.4.1. Müzik Performans Kaygısı

Müzik kavramı düşünüldüğünde ilk akla gelen, “söyleme, çalma, yönetme” terimleriyle ilişkilendirebileceğimiz müziksel performanstır. Bu durum müziğin doğasıyla ilgilidir. Müziğin keşfedildiği ilk yıllardan itibaren icrasının(uygulamasının), bilgiden önce geldiği bilgininin daha sonra oluştuğu düşünülmektedir (Uçan, 2005, s.95). Müziksel performans, motor becerilerin ve koordinasyonun, estetik ve yorumla birleştirilerek sunulduğu bir etkinliktir (Nalbantoğlu, 2007, s.68).

Valentin (2003), müzik performans kaygısını açıklarken, psikolog P. Salmon tarafından seyirci önünde performansın bozulmasına dair süreklilik içeren ve stres yaratan, bireyin aldığı eğitim ve hazırlık süresi göz önünde bulundurularak açıklanamayacak ölçüde bir endişe duyulması durumu olduğunu ifade etmektedir (akt. Tokinan, 2013, s.54). Tüm kaygı türleriyle benzerlik gösterebilen müzik performans kaygısının sebepleri, fizyolojik ve bilişsel olabileceği gibi; yaşanan önceki deneyimler, kusursuz olma duygusu, hata yapma korkusu, beğenilme kaygısı gibi etmenlerden de etkilenebilmektedir (Tokinan, 2013, s.55). Karakter olarak içe dönük insanların, dış unsurlara dışa dönük insanlara göre daha açık olduğu bilinmektedir. Topluluklar karşısında ezberden çalmanın, performans sergilerken yüksek stres kaynağı oluşturan bir unsur olduğu tespit edilmiştir (Alptekin, 2012, s.139). Bu gibi nedenlerden dolayı müzisyenlerdeki performans kaygısının tedavisi, genç müzisyenlere eğitimlerinin ilk yıllarında anlatılmalı ve öğretilmelidir. Müzik pedagojisi ve uygun ebeveyn iletişimiyle korkulan durumlarla başa çıkma yollarının aktarılması, oldukça stresli bir mesleğe başlarken yararlı olabilir (Alptekin, 2012, s.141).

2.4.1.1. Müzik Eğitiminde Performans Kaygısı

Müzik eğitiminde, performans sergileme odaklı verilen öğretiler başı çekmektedir. Çalma, söyleme ve yönetme uygulamalarının yapıldığı anlarda görülebilen kaygı, bireylerin performansına etki edebilmekte, dahası sahip oldukları potansiyelin tam manasıyla ortaya çıkamamasına sebebiyet vermektedir. Diğer alanlardaki sınav kaygısı ile benzerlikler taşımakla birlikte, bu durumun müzik eğitiminde yalnızca sınav olgusuyla sınırlanamayacağı, sergilemenin söz konusu olduğu tüm durumlar özelinde ortaya çıkabileceği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin, performans sırasında, öncesi ve sonrasında düşünsel boyutlarda geliştirecekleri davranış durumu, performans sırasında

yaşayabilecekleri olumsuz şartlarla başa çıkabilmelerine yönelik kaygıyı azaltıcı önlemler, eğitim sürecinin içerisinde yer alan önemli unsurlardandır. Müzik eğitimi süresince, bireylerin kendi fizyolojik özelliklerini ve mental yapılarını iyi tanımaları, çalışma planlarının tasarlanmasında kendi güdülenmelerine bağlı olarak gerçekçi hedefler koyulmasında ve performans kaygıları üzerinde olumlu etkiler yapabilecektir.

2.5. Yapılan Araştırmalar

Bu kısımda müzik performans kaygısı ve iş doyumuyla ilgili Türkiye’de yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

2.5.1. Müzik Performans Kaygısı ile İlgili Araştırmalar

Atay (2018) tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performansı Kaygı Düzeyleri ve Akademik Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi” konulu yüksek lisans araştırmasında, örneklem sınıfını Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesinde Müzik Öğretmenliği okumakta olan 241 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin müzik performansı kaygı düzeyleri ile akademik motivasyon düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmuş, ayrıca müzik performans kaygı düzeylerinin cinsiyet ve babanın eğitim durumu değişkenlerine göre farklılık gösterdiği, akademik motivasyon düzeylerinin de bağlı buldukları üniversiteye göre farklılık gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alptekin (2012) tarafından hazırlanan “Müzik Performans Anksiyetesi” isimli çalışmada, performans anksiyetesinin müzik alanında çok sık rastlanan bir durum olduğu tartışılmış, bu durumla ilgili alınacak önlemlerin ve getirebilecek çözümlerin müzik eğitimi verilen okullarda aranabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Güdek ve Çiçek (2017) tarafından yapılan “Mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi” isimli çalışmada, örneklem grubunu Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü ve On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Anabilim Dalında çeşitli sınıflarda eğitim gören 213 öğrenci oluşturmuştur. Bulunan sonuçlarda, örneklem grubunun fakülte ve cinsiyet değişkenlerine göre müzik

performans kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık görüldüğü; yaş, sınıf ve bireysel çalgı değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Jelen, (2017) tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı ve Piyano Performans Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi” konulu araştırmada, örneklem grubunu 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Türkiye’de çeşitli üniversitelerin müzik eğitimi ana bilim dallarında eğitim gören 524 öğrenci oluşturmuştur. Elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin müzik performans kaygıları ve piyano performans öz yeterlik düzeyleri arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki görülmüştür. Sonuçlar, cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiş ve kadın müzik öğretmeni adaylarının, erkek müzik öğretmeni adaylara kıyasla daha yüksek düzeyde müzik performans kaygısı gösterdiği görülmüştür. Sınıf değişkenine göre 1. sınıflardaki öğrencilerin müzik performans kaygılarının 2 ve 4. sınıflarda okuyan öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmüş, 1. ve 2. sınıflardaki öğrencilerin piyano performans öz yeterlik düzeylerinin ise 4. Sınıftaki öğrencilere kıyasla daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Topcan ve Otacıoğlu (2018) tarafından “Sahnede Müzik Performansı Sergileyen Öğrencilerin Kaygı Durumunu Etkileyen Faktörlerin Önem Sıralaması” isimli çalışma yapılmıştır. İlgili araştırmada, müzik bölümünde okuyan öğrencilerin müzik performansı kaygılarının davranışsal, bilişsel ve duyuşsal parametreleriyle önem sırası tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma grubu Ankara’da bulunan 3 üniversitenin konservatuvarları ve Ankara’da bulunan güzel sanatlar lisesinde okuyan 54 öğrenci ile oluşturulmuştur. Bulunan sonuçlarda en az 4 yıl çalgı eğitimi alan öğrencilerin, daha çok bilişsel parametre değişkeninde kaygı durumu gösterdiği görülmüştür.

Tokinan (2014) tarafından “Öğretmen Adaylarının Müzik Performans Kaygılarının Bireysel Özellikler Bakımından İncelenmesi” konulu çalışma yapılmıştır. Bu araştırmanın örneklem grubunu Dokuz Eylül Üniversitesinde, Müzik Eğitimi Anabilim Dalında çeşitli sınıflarda eğitim gören 78 kişi oluşturmuştur. Elde edilen sonuçlarda, kadınların erkeklere kıyasla daha yüksek kaygı duyduğu görülmüştür. Araştırmada müzik performans kaygısı ile özgüven arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmekle birlikte yaş, mezun olunan lise türü ve sınıf düzeyine göre herhangi anlamlı bir sonuç bulunamamıştır.

2.5.2. İş Doyumu ile İlgili Araştırmalar

Koruklu, Feyzioğlu, Kiremit ve Aladağ (2013) tarafından “Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” isimli çalışma yapılmıştır. Yapılan araştırmada, öğretmenlerin iş doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiğinde, anlamlı bir farklılaşma oluşturup oluşturmadığı sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili merkezinde ortaöğretim kurumlarında çalışan 526 öğretmen oluşturmuştur. Elde edilen sonuçlarda yaş, çalışılan okul türü, fiziksel şartlar, okuldaki çalışanlarla ilişkiler, yenilenen müfredat, üniversiteye giriş sınavı sistemi ve hizmet içi eğitimlere katılma düzeyleri değişkenlerine bağlı olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır.

Dursun (2015) tarafından yapılan “Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlik Algıları ile Yaşam ve İş Doyumları Arasındaki İlişki” isimli yüksek lisans çalışmasında, örneklem grubunu 2014-2015 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığında çalışan 220 müzik öğretmeni oluşturmuştur. Elde edilen veriler neticesinde, müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlik algılarıyla, iş doyumları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gündüz (2008) tarafından yapılan “İlköğretim Okullarında Örgütsel İklim İle Öğretmenlerin İş Doyumu Arasındaki İlişki” isimli yüksek lisans çalışmasında, örneklem grubunu 2006-2007 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilinde görev yapan 750 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlarda iş doyumu ile ilgili olarak cinsiyet, medeni durum, okuldaki görev değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunamazken; mesleki kıdem, mezun oldukları okul, yaş, okuldaki kıdem değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur.

Şahin (2013) tarafından yapıla “Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri” isimli çalışmada, İzmir ili Konak ilçesinde 2010-2011 eğitim öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapan 343 öğretmen araştırmanın örneklemini olarak seçilmiştir. Elde edilen bulgularda yaş değişkenine göre bir farklılaşma bulunamamıştır. Öğretmenlerin medeni durumları ve cinsiyetlerine göre ise anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür.

Kumaş ve Deniz (2010) tarafından yapılan “Öğretmenlerin İş Doyum Düzeylerinin İncelenmesi” isimli araştırmanın örneklem grubunu İstanbul ili Zeytinburnu ilçesinde yansız örneklem metoduyla seçilen 12 okulda çalışan 397 öğretmen oluşturmuştur.

Araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda, öğretmenlerin iş doyumlarının ortalamasının biraz üstünde, kadın öğretmenlerin ölçeğin kapsadığı 2 boyuta bağlı iş doyumlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Demirtaş ve Alanoğlu (2015) tarafından, “Öğretmenlerin Karara Katılımı ve İş Doyumu Arasındaki İlişki” konulu araştırma yapılmıştır. 2012-2013 eğitim öğretim yılında Diyarbakır ili merkez ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde çalışan öğretmenler bu araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Örnekleme grubunu ise tesadüfi örnekleme metoduyla seçilmiş 159 sınıf öğretmeni ve 220 branş öğretmeni oluşturmuştur. Elde edilen sonuçlarda öğretmenlerin eğitimsel kararlarla ilgili katılım düzeyleri yüksek, iş doyum seviyelerinin orta düzeyde olduğu görölmüştür. Ayrıca, iş doyumunun cinsiyet, çalışılan okul ve mesleki kıdem gibi değişkenler açısından anlamlı bir farklılaşma göstermediği de çalışmanın sonuçları arasında gösterilmiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin demografik özellikleri, araştırma için seçilen ölçme araçları ile seçilen bu ölçme araçları vasıtasıyla elde edilen verilerin analizinde kullanılan istatistikî tekniklere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı ve iş doyumunu düzeylerinin belirlenmesi ve bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının araştırılması yanında müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygısı ve iş doyumunu düzeylerinin bazı (demografik) değişkenlerle ilişkisini de (farklılaşma gösterip göstermediğini) incelemeyi amaçladığından, ilişkisel tarama modeli esas alınarak yapılmıştır. Büyüköztürk ve diğerlerine (2018) göre “Tarama araştırmaları daha çok ‘ne, nerede, ne zaman, ne sıklıkta, hangi düzeyde, nasıl’ gibi soruların cevaplandırılmasına olanak tanır.” (Büyüköztürk ve ark., 2018, s.184). Tarama modeli esaslı çalışmalarda, araştırmacı tarafından incelenmesi hedeflenen değişkenler arasındaki pek çok ilişki, fark analizleri de dâhil olmak üzere konu olabilir. Karasar’a (2017) göre “İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Bu tür bir düzenlemede, arasındaki ilişki aranacak değişkenler, tekil taramada olduğu gibi ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme (değerler verme, ölçme), ilişkisel bir çözümlemeye olanak verecek veri çiftleri şeklinde yapılır.” (Karasar, 2017, s.114). Yukarıdaki açıklamalara bağlı olarak, bu araştırmada, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri ile iş doyumunu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Ağrı ilinde bulunan tüm müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2018-2019 eğitim- öğretim yılında Ağrı ilinde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında görev yapan 53 kadın, 48 erkek olmak üzere toplam 101 müzik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini oluşturan müzik öğretmenlerinin demografik özellikleri aşağıda, Tablo 3.1 ile 3.5 arasında sunulmuştur.

Tablo 3.1. Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	<i>f</i>	%	% Geç.	% Yığ.
Kadın	53	52,5	52,5	52,5
Erkek	48	47,5	47,5	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %52,5'i kadın ve %47,5'i erkektir.

Tablo 3.2. Müzik Öğretmenlerinin Yaşa Göre Dağılımları

Yaş	<i>f</i>	%	% Geç.	% Yığ.
25 ve altı	14	13,9	13,9	13,9
26-30	55	54,5	54,5	68,3
31-35	23	22,8	22,8	91,1
36 ve üstü	9	8,9	8,9	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin yaşları 24 ile 47 arasında değişmekte olup ortalama yaş $29,6 \pm 4,8$ olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlerin büyük bir bölümü, %54,5 ile 26-30 yaş grubunda yer almaktadır.

Tablo 3.3. Müzik Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Dağılımları

Mezun olunan lise	<i>f</i>	%	% Geç.	% Yığ.
Genel lise	51	50,5	50,5	50,5
GSL	48	47,5	47,5	98,0
Diğer	2	2,0	2,0	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Öğretmenlerin yarısına yakını, %50,5 ile bir genel liseden mezunken, %47,5'i bir GSL'den ve kalan %2,0'si diğer bir lise türünden mezundur.

Tablo 3.4. Müzik Öğretmenlerinin Bireysel Çalgılarına Göre Dağılımları

Bireysel çalgı	<i>f</i>	%	% Geç.	% Yiğ.
Telli çalgılar	33	32,7	32,7	32,7
Yaylı çalgılar	31	30,7	30,7	63,4
Üflemeli çalgılar	10	9,9	9,9	73,3
Piyano	20	19,8	19,8	93,1
Şan	7	6,9	6,9	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin %32,7'sinin bireysel çalgısı bir telli çalgı, %30,7'sinin yaylı çalgı, %9,9'unun üflemeli çalgı, %19,8'inin piyano ve kalan %6,9'unun şandır.

Tablo 3.5. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Mesleki kıdem (yıl)	<i>f</i>	%	% Geç.	% Yiğ.
3 yıl ve altı	68	67,3	67,3	67,3
4-6 yıl	21	20,8	20,8	88,1
7 yıl ve üstü	12	11,9	11,9	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Müzik öğretmenlerinin mesleki kıdem süreleri 0,2 yıl ile 21 yıl arasında değişmekte olup ortalama mesleki kıdem süresi $3,7 \pm 3,9$ olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlerin oldukça büyük bir bölümü, %67,3 ile 3 yıl ve altı bir süredir mesleğini yapmaktadır. Öğretmenlerin %20,8'i 4-6 yıldır ve kalan %11,9'u ise 7 yıl ve daha uzun süredir Milli Eğitim Bakanlığında çalışmaktadır.

3.3. Ölçme Araçları

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygıları ile iş doyumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ve müzik performans kaygıları ile iş doyum düzeylerinin bazı değişkenler bakımından incelenmesi amacıyla üç kısımdan meydana gelen bir anket uygulanmıştır (EK-1, EK-2 ve EK-3).

Anketin ilk bölümünde, müzik öğretmenlerinin bazı kişisel/demografik özelliklerini belirlemek üzere araştırmacı tarafından oluşturulan beş soruluk Kişisel Bilgi Formu, ikinci bölümünde müzik öğretmenlerinin performans kaygı düzeylerini belirlemek üzere Kenny ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilmiş ve Tokinan (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan 25 maddelik Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve üçüncü

bölümde ise müzik öğretmenlerinin algılarına göre iş doyumunu düzeylerini ölçmek üzere Davis, Weiss, England ve Lofquist (1967) tarafından geliştirilen ve Baycan (1985) tarafından Türkçeye çevrilerek geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan 20 maddelik Minnesota İş Doyumu Ölçeği yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan Müzik Performans Kaygısı Ölçeği ve İş Doyumu Ölçeğinin yapılan bu araştırma için uygunlukları bir madde analizi ile güvenilirliklerine (iç-tutarlılıklarına) bakılarak incelenmiştir. Ölçek ve alt boyutlarının güvenilirlikleri Cronbach Alfa (α) katsayısına bağlı olarak şu şekilde değerlendirilmiştir. “ $0.00 \leq \alpha < 0.40$ güvenilir değil, $0.40 \leq \alpha < 0.60$ düşük derecede güvenilir, $0.60 \leq \alpha < 0.80$ oldukça güvenilir, ve $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise yüksek derecede güvenilir” (Can, 2017, s.391).

Bu çalışmada kullanılan Kişisel Bilgi Formu ve Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve İş Doyumu Ölçeği hakkında detaylı açıklamalar ve bu ölçeklere yönelik yapılan güvenilirlik analizleri aşağıda özetlenmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirlemek üzere, araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formunda, öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, mezun oldukları lise, bireysel çalgıları ve Milli Eğitim Bakanlığında kaç yıldır çalıştıkları (kıdemleri) olmak üzere toplam beş soru yer almaktadır.

3.3.2. Müzik Performans Kaygısı Envanteri

Uygulanan anketin ikinci bölümünde, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygı düzeylerini ölçmek üzere Kenny ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen ve Tokinan (2013) tarafından Türkçeye uyarlama çalışması yapılan Müzik Performans Kaygısı Envanteri kullanılmıştır. Envanterin Türkçeye uyarlanması sürecinde yapılan açımlayıcı faktör analizinin neticesinde beş faktörlü bir yapıyı işaret ettiği ve envanterin bu beş faktörlü yapısının toplam varyansın %55,86’sını açıkladığı bulunmuştur. Envanterin güvenilirlik katsayısı (iç-tutarlılık) ise 0,89 ve madde-toplam korelasyon katsayılarının ise 0,34 ile 0,65 arasında olduğu görülmüştür. 25 madde ve beş faktörlü/boyutlu yapıya sahip olan envanter 6 dereceli likert tipinde olup yanıtlayan bireylerce ‘Kesinlikle katılmıyorum’ (0) ile ‘Kesinlikle katılıyorum’ (6) arasında değerlendirilmektedir.

Envanterden alınabilecek toplam puan 0 ile 150 arasında değişebilmekte, 105 puan ve üstü yüksek müzikal performans kaygısını, 45 ve altında alınan toplam puan ise düşük müzikal performans puanını işaret etmektedir. Daha genel olarak ise envanterden alınan puanın yüksekliği o boyuta ilişkin kaygının yüksekliğini, düşük puan ise kaygı durumunun düşüklüğünü göstermektedir (Tokinan, 2013). Envanterin alt faktörleri ve bu faktörlerde yer alan maddeler ile toplam varyansın ne kadarını açıkladıkları aşağıda özetlenmiştir:

Negatif Performans Algısı: Toplam varyansın %29,50'sini açıklamakta olup hepsi de ters (olumsuz yüklemli) 14 maddeden oluşmaktadır (Madde 5, 6, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 24 ve 25).

Psikolojik Savunmasızlık: Toplam varyansın %8,59'unu açıklamakta olup hepsi de ters (olumsuz yüklemli) 8 maddeden oluşmaktadır (Madde 1, 2, 3, 7, 8, 9, 12 ve 21).

Somatik Kaygı: Toplam varyansın %6,89'unu açıklamakta olup ters (olumsuz yüklemli) 1 maddeden oluşmaktadır (Madde 4).

Kişisel Denetim: Toplam varyansın %6,69'unu açıklamakta olup ters (olumsuz yüklemli) 1 maddeden oluşmaktadır (Madde 17).

Fizyolojik Savunmasızlık: Toplam varyansın %4,18'ini açıklamakta olup ters (olumsuz yüklemli) 1 maddeden oluşmaktadır (Madde 20).

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin, bu çalışma için uygunluğu/güvenirliği bir madde (*Alpha* modeli) analizi yoluyla araştırılmış sonuçları aşağıda, Tablo 3.6.'da sunulmuştur.

Tablo 3.6. Müzik Performans Kaygısı Envanterine İlişkin Güvenirlilik Analizi

Boyut/Ölçek	Madde	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde α Katsayısı	Boyuta/Ölçeğe Ait α Katsayısı
Negatif performans algısı	Madde 5	0,317	0,844	0,845
	Madde 6	0,390	0,840	
	Madde 10	0,344	0,842	
	Madde 11	0,564	0,829	
	Madde 13	0,565	0,830	
	Madde 14	0,554	0,831	
	Madde 15	0,558	0,830	
	Madde 16	0,623	0,825	
	Madde 18	0,498	0,834	
	Madde 19	0,488	0,835	
	Madde 22	0,491	0,834	
	Madde 23	0,468	0,836	
	Madde 24	0,424	0,842	
Madde 25	0,573	0,828		
Psikolojik savunmasızlık	Madde 1	0,361	0,717	0,728
	Madde 2	0,400	0,704	
	Madde 3	0,501	0,682	
	Madde 7	0,450	0,696	
	Madde 8	0,447	0,697	
	Madde 9	0,495	0,684	
	Madde 12	0,372	0,710	
	Madde 21	0,373	0,709	
Somatik Kaygı (Madde 4)*				-
Kişisel Denetim (Madde 17)*				-
Fizyolojik savunmasızlık (Madde 20)*				-
Müzik Performans Kaygısı (Genel)				0,896

*Boyutta tek madde olduğundan güvenilirlik katsayısı hesaplanmamıştır.

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin ilk alt boyutu, *Negatif performans algısı* için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alfa α) 0,845 ve ikinci alt boyutu *Psikolojik savunmasızlık* için 0,728 olarak hesap edilmiştir. Bu değerler Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin alt boyutlarında yer alan maddeler arasında güvenilirliğin (iç-tutarlılığın) yüksek olduğunu göstermektedir. Her hangi bir madde alt boyutlardan silindiğinde güvenilirlik katsayısının (Cronbach Alfa) yükselmeyeceği görüldüğünden (sondan önceki sütun), alt boyutlardan her hangi bir maddenin çıkarılmasına gerek olmadığı görülmektedir. *Negatif performans algısı* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayıları 0,317 ile 0,623 ve *Psikolojik savunmasızlık* alt boyuntunun korelasyon katsayıları 0,361 ile 0,501 arasında olduğu bulunmuş ve maddeler ile ait oldukları alt boyutları arasında yeterli düzeyde ilişki ($r \geq 0,30$) (Bursal, 2017, s.194) olduğu görülmüştür.

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin iç-tutarlılığı için tüm maddeleri (25 maddesi) birlikte ve tek boyutlu olarak incelendiğinde ise genel güvenilirlik katsayısının 0,863 olduğu bulunmuştur. Bu da Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin tek boyutlu olarak da kullanılabilceğini ve yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin güvenilirlik (iç-tutarlık) düzeyinin bu çalışma için de yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

3.3.3. İş Doyumu Ölçeği

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, görev yaptıkları kurumu göz önünde bulundurarak, algılarına göre iş doyumlarını belirlemek üzere 20 madde ve iki alt boyuttan meydana gelen Minnesota İş Doyum Ölçeğinden yararlanılmıştır. Weiss, Davis, England ve Lofguist (1967) tarafından geliştirilen Minnesota İş Doyum Ölçeği, Baycan (1985) tarafından Türkçeye uyarlandıktan sonra geçerlik-güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu uyarlama çalışması sonrası ölçeğin güvenilirlik (iç-tutarlılık) katsayısı (Cronbach α) 0,77 olarak hesaplanmıştır.

5 dereceli Likert tipinde hazırlanan Minnesota İş Doyum Ölçeğinin maddeleri/ifadeleri çalışmaya katılanlar tarafından, ‘Hiç tatmin etmiyor’ (1) ile ‘Çok tatmin ediyor’ (5) seçeneklerinden birinin seçilmesi şeklinde uygulanmaktadır. Minnesota İş Doyum Ölçeğinin 20 maddesi de olumlu yükleme sahip olarak yazılmıştır. Ölçeğin, bireyin görev yaptığı kurumun sağladığı içsel ve dışsal doyum düzeyini ve ikisinin birlikte genel iş doyumunu ölçen yapısı vardır.

İçsel doyum: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 20 numaralı maddelerden/ifadelerden oluşmaktadır. Bu boyut bireyin kurumda çalışması sonucu oluşan beklentilerine ne derece karşılık bulduğuna ilişkin algısı ile ilgili olup, başarı, farkına varılma, takdir görme ve bunun sonucu yükselme ve benzeri yapılan iş sonucu bireyin aldığı karşılıktan tatmin olması ile ilgili durumları kapsamaktadır. İçsel doyumun ifadelerinden/maddelerinden elde edilen toplam puanın 12’ye bölünmesi ile bireyin ortalama içsel doyum puanı elde edilmektedir. Yüksek ortalama puan yüksek içsel doyum düzeyini, düşük ortalama puan ise düşük içsel doyumunu ifade etmektedir.

Dışsal doyum: 5, 6, 12, 13, 14, 17, 18, 19 maddelerinden/ifadelerden meydana gelmektedir. Bireyin yaptığı iş sonucu meydana gelen çevresel değişim, hareket ve ilişkilerden (alınan ücret, kurum içi sosyal ilişkiler, yönetici ve astlarla ilişkiler, çalışma koşulları) alınan tatmine yönelik öğelerden oluşmaktadır. Dışsal doyum maddelerinden/ifadelerinden elde edilen toplam puanın 8'e bölünmesi ile bireyin ortalama dışsal doyum puanı elde edilmektedir. Yüksek ortalama puan yüksek dışsal doyum düzeyini, düşük ortalama puan ise düşük dışsal doyumunu ifade etmektedir.

İş Doyumu Ölçeğinin bu çalışma için güvenilirliği yine bir madde analizi ile Cronbach's Alfa katsayılarına bakılarak kontrol edilmiştir (Tablo 3.7.).

Tablo 3.7: Minnesota İş Doyumu Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi

Boyut/Ölçek	Madde	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde α Katsayısı	Boyuta/Ölçeğe Ait α Katsayısı
İçsel Doyum	Madde 1	0,321	0,770	0,777
	Madde 2	0,625	0,735	
	Madde 3	0,479	0,756	
	Madde 4	0,348	0,768	
	Madde 7	0,364	0,766	
	Madde 8	0,310	0,768	
	Madde 9	0,485	0,757	
	Madde 10	0,384	0,764	
	Madde 11	0,474	0,756	
	Madde 15	0,547	0,746	
	Madde 16	0,414	0,761	
	Madde 20	0,356	0,768	
Dışsal Doyum	Madde 5	0,595	0,814	0,837
	Madde 6	0,500	0,826	
	Madde 12	0,670	0,804	
	Madde 13	0,553	0,820	
	Madde 14	0,570	0,818	
	Madde 17	0,648	0,806	
	Madde 18	0,607	0,812	
Madde 19	0,382	0,836		
İş Doyumu (Genel)				0,863

Tablo 3.7.'de iki boyuttan/faktörden meydana gelen Minnesota İş Doyumu Ölçeğine yönelik olarak yapılan güvenilirlik (iç-tutarlılık) analizi sonucu sunulmuştur.

12 maddeden/ifadeden meydana gelen Minnesota İş Doyumu Ölçeğinin ilk alt boyutu, içsel doyum için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=0,777$ olarak bulunmuştur. Bu değer, içsel doyum boyutunu oluşturan maddelerin arasında güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. İçsel doyum boyutunun maddelerine ait Madde-

Toplam Korelasyon katsayıları da (maddeler ile boyutun bütünü arasındaki ilişki katsayıları) 0,310 ile 0,625 arasında olup yeterli düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

Sekiz maddeden/ifadeden meydana gelen Minnesota İş Doyumu Ölçeğinin ikinci alt boyutu dışsal doyum için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=0,837$ olarak bulunmuştur. Bu değer, dışsal doyum boyutunu oluşturan maddelerin arasında yüksek derecede güvenilirliğin olduğunu göstermektedir. Dışsal doyum boyutunun maddelerine ait Madde-Toplam Korelasyon katsayıları ise 0,382 ile 0,670 arasında değişmekte olup yeterli düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

Son olarak, ölçeğin tüm maddeleri birlikte analize dâhil edildiğinde, İş Doyumu Ölçeğine ait güvenilirlik katsayısının (Cronbach's Alpha) $\alpha=0,863$ olduğu bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin geneli için de güvenilirliğin (iç-tutarlılığın) yüksek derecede olduğunu göstermektedir.

Minnesota İş Doyumu Ölçeği ve alt boyutları için yapılan güvenilirlik analizleri sonrası ölçeğin geneli ve alt boyutlarının güvenilirlik düzeylerinin bu araştırma için de yeterli olduğu anlaşılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden, Kişisel Bilgi Formu, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Minnesota İş Doyumu Ölçeği ölçme araçlarıyla toplanan verilerin tümü IBM SPSS 23.0 istatistik paket programına işlenmiş ve veriler üzerinde olabilecek hata kontrolleri sonrası önce normallik dağılımları incelenmiş, daha sonra ise araştırmanın amacına bağlı olarak uygulanacak istatistikî tekniklerin seçimi yapılmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak uygulanacak istatistikî analizlerin seçimi (parametrik veya non-parametrik) için yapılan Kolmogorov-Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilk testi sonuçları aşağıda, Tablo 3.8.'de sunulmuştur.

Tablo 3.8. Bağımsız değişkenlerin müzik performans kaygısı ve iş doyumunu puanları üzerindeki normallik dağılımlarına ilişkin test sonuçları

Değişken	Cinsiyet	Yaş	Lise	Çalgı	Kıdem
Müzik Performans Kaygısı	0,321	,002**	0,127	,016*	,011*
<i>Negatif performans algısı</i>	0,184	,001**	0,212	,027*	,024*
<i>Psikolojik savunmasızlık</i>	0,276	,007**	0,256	,036*	,033*
<i>Somatik kaygı</i>	0,308	,000***	0,185	,009**	,008**
<i>Kişisel denetim</i>	0,265	,000***	0,122	,002**	,000***
<i>Fizyolojik savunmasızlık</i>	0,346	,000***	0,142	,003**	,001**
İş Doyumu	0,416	,009**	0,160	,036*	,046*
<i>İçsel doyum</i>	0,389	,013*	0,194	,032*	,037*
<i>Dışsal doyum</i>	0,366	,006**	0,207	,026*	,045*

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Pallant'a (2005) göre "Veri grubunun normallik dağılımı göstermesi için $p > .05$ olmalıdır" (Pallant, 2005, s.57). Bağımsız değişken gruplarının bağımlı değişkenler (Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Minnesota İş Doyumu Ölçeği puanları) üzerindeki dağılımların normalliğini araştırmak üzere yapılan Kolmogorov-Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilk testi sonrası, cinsiyet ve mezun olunan lise değişkenleri için normallik varsayımı sağlanırken ($p > .05$), yaş, bireysel çalgı ve mesleki kıdem değişkenler için normallik varsayımının sağlanamadığı görülmüştür ($p < .05$).

Normallik dağılımına ilişkin yapılan Kolmogorov-Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilk testi sonrası, araştırmanın amacına bağlı olarak aşağıdaki analizler yapılmıştır;

1. Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı ve iş doyumunu düzeylerini araştırmak üzere, ölçek ve alt boyutlarına ilişkin puanların ortalaması (\bar{X}) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır.
2. Müzik öğretmenlerinin, cinsiyete ve mezun oldukları liseye bağlı olarak müzik performans kaygısı ve iş doyumunu düzeylerinde (puanlarında) anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere bağımsız/ilişkisiz gruplar t-testi uygulanmıştır.
3. Müzik öğretmenlerinin, yaş, bireysel çalgı ve mesleki kıdem sürelerine bağlı olarak, müzik performans kaygısı ve iş doyumunu düzeylerinde (puanlarında) anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere (normallik varsayımı sağlanamadığından) Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı fark bulunduğu durumda ise hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere post-hoc Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

4. Müzik ğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri ile i doyumunu düzeyleri arasındaki ilişkileri araştırmak üzere ise Pearson momentler çarpımı korelasyonu katsayıları hesaplanmıştır.

Yapılan tüm istatistiksel hesaplamalarda temel anlamlılık düzeyi *0,05* olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde, ilk aşamada, müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygıları ile iş doyumları düzeyleri genel olarak incelenmiştir. İkinci aşamada ise müzik öğretmenlerinin demografik özelliklerine bağlı olarak müzik performans kaygıları ile iş doyumları düzeylerinde anlamlı farklılaşmalar olup olmadığına bakılmış, son olarak ise müzik performans kaygıları ile iş doyumları düzeyleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

4.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygı düzeylerini ölçmek üzere Kenny ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen ve Tokinan (2013) tarafından Türkçeye uyarlama çalışması yapılan 25 madde ve beş alt boyuttan meydana gelen Müzik Performans Kaygısı Envanteri kullanılmıştır. 6 dereceli likert tipinde tasarlanmış olan envanter, yanıtlayan bireylerce ‘Kesinlikle katılmıyorum’ (0) ile ‘Kesinlikle katılıyorum’ (6) arasında değerlendirilmektedir. Envanterden alınabilecek toplam puan 0 ile 150 arasında değişebilmekte, 105 puan ve üstü yüksek müzikal performans kaygısını, 45 ve altında alınan toplam puan ise düşük müzikal performans puanını işaret etmektedir (Tokinan, 2013). Çalışmaya katılan müzik öğretmenlerinin, ölçeğin alt boyutlarında ifade edilen müzik performans kaygı düzeylerini karşılaştırabilmek amacıyla toplam puanların yanında ortalama puanları da hesaplanmıştır. Müzik Performans Kaygısı Envanterindeki seçenekler arasındaki aralıkların eşit olduğu varsayımından hareketle iki aralık arası değer 0,85 olarak hesaplanmıştır ($6_{aralık}/7_{seçenek}=0,85$). Müzik Performans Kaygısı Envanterinin boyutları ve geneli için belirlenen puan aralıkları ve seçenekler aşağıdaki gibidir.

<u>Seçenek</u>	<u>Puan Aralığı</u>	<u>Kaygı Düzeyi</u>
Kesinlikle katılmıyorum	0,00 – 0,85	Yok
-	0,86 – 1,71	Çok düşük
-	1,72 – 2,57	Düşük
-	2,58 – 3,43	Orta
-	3,44 – 4,29	Biraz yüksek
-	4,30 – 5,15	Yüksek
Kesinlikle katılıyorum	5,16 – 6,00	Çok yüksek

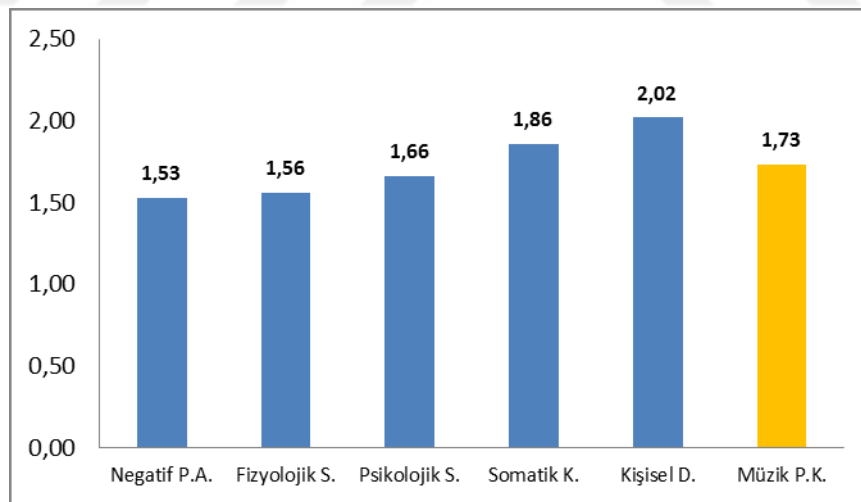
Tablo 4.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler (N=101)

Boyut/Ölçek	En Düşük	En Yüksek	\bar{X}	ss
<i>Negatif performans algısı*</i>	0	4	1,53	0,82
<i>Psikolojik savunmasızlık*</i>	0	4	1,66	0,86
<i>Somatik kaygı*</i>	0	6	1,86	1,38
<i>Kişisel denetim*</i>	0	6	2,02	1,66
<i>Fizyolojik savunmasızlık*</i>	0	6	1,56	1,37
Müzik Performans Kaygısı*	0	4	1,73	0,89
<i>Negatif performans algısı**</i>	0,00	53,00	21,38	11,45
<i>Psikolojik savunmasızlık**</i>	0,00	34,00	13,29	6,91
<i>Somatik kaygı**</i>	0,00	6,00	1,86	1,38
<i>Kişisel denetim**</i>	0,00	6,00	2,02	1,66
<i>Fizyolojik savunmasızlık**</i>	0,00	6,00	1,56	1,37
Müzik Performans Kaygısı**	1,00	98,00	40,11	19,32

*Ortalama puanlar **Toplam puanlar

Tablo 4.2. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine Göre Dağılımları

Müzik Performans Kaygı Düzeyi	<i>f</i>	%	% <i>Gec.</i>	% <i>Yığ.</i>
Düşük	63	62,4	62,4	62,4
Orta	38	37,6	37,6	100,0
Toplam	101	100,0	100,0	

Şekil 4.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerine İlişkin Sıralı Ortalama Puanları

Tablo 4.1. ve Şekil 1’de araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, Müzik Performans Kaygısı Envanterinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları toplam ve ortalama puanlar verilmiştir. Envanterin Türkçeye uyarlanması çalışmasında, elde edilen puan için Tokinan (2013) tarafından belirlenen kesme puanına göre müzik performans kaygısı

düzeyi sonuçları ise Tablo 4.2.'de verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin toplam müzik performans kaygısı puanları 1,00 ile 98,00 arasında değişmekte olup ortalama toplam puan $40,11 \pm 19,32$ olarak belirlenmiştir (Tablo 4.1.). Envanterden alınabilecek toplam puan 0 ile 150 arasında değişebilmekte, 105 puan ve üstü yüksek müzikal performans kaygısını, 45 ve altında alınan toplam puan ise düşük müzikal performans puanını işaret etmektedir (Tokinan, 2013). Bu nedenle, öğretmenlerin müzik performans kaygısı düzeylerinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Kesme puan dikkate alınarak müzik öğretmenlerinin kaygı düzeyi dağılımlarına bakıldığında ise %62,4'ünün düşük ve %37,6'sının orta düzeyde olduğu bulunmuştur (Tablo 4.2.).

Uygulanan envanterin alt boyutlarında farklı sayıda madde/ifadeler olduğundan, müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygılarını alt boyutlar düzeyinde incelemek ve karşılaştırabilmek üzere 0 ile 6 arasında değişen ortalama puanlar hesaplanmıştır. Alınabilecek ortalama puanların sınırları düşünüldüğünde, iki alt boyutun 'Düşük' (*Somatik kaygı* ve *Kişisel denetim*), diğer üç boyutun ise 'Çok düşük' düzeyde kaygı düzeyine karşılık geldiği (*Negatif performans algısı*, *Psikolojik savunmasızlık* ve *Fizyolojik savunmasızlık*) görülmektedir. Buna göre; müzik öğretmenlerinin en yüksek kaygı düzeyinin *Kişisel denetim* boyutu için bulunduğu görülmektedir ($\bar{X}_{\text{Kişisel denetim}} = 2,02 \pm 1,66$; 'Düşük' düzeyde). *Kişisel denetim* boyutunu sırasıyla, *Somatik kaygı* ($\bar{X}_{\text{Somatik kaygı}} = 1,86 \pm 1,37$; 'Düşük' düzeyde), *Psikolojik savunmasızlık* ($\bar{X}_{\text{Psikolojik savunmasızlık}} = 1,66 \pm 0,86$; 'Çok düşük' düzeyde), *Fizyolojik savunmasızlık* ($\bar{X}_{\text{Fizyolojik savunmasızlık}} = 1,56 \pm 1,37$; 'Çok düşük' düzeyde) ve *Negatif performans algısı* takip etmektedir ($\bar{X}_{\text{Negatif performans algısı}} = 1,53 \pm 0,82$; 'Çok düşük' düzeyde). Genel müzik performans kaygısı ise $1,73 \pm 0,89$; 'Düşük' düzeyde bulunmuştur. Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin oldukça düşük seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, demografik özelliklerine bağlı olarak müzik performans kaygısı düzeylerinde (puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 4.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=101)

Boyut/Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-testi			Etki (d)
		n	\bar{X}	ss	t	sd	P	
Negatif performans algısı	Kadın	53	23,49	10,69	2,28	99	0,016*	0,38
	Erkek	48	19,15	12,23				
Psikolojik savunmasızlık	Kadın	53	15,17	7,24	2,36	99	0,008**	0,56
	Erkek	48	11,31	6,45				
Somatik kaygı	Kadın	53	1,96	1,41	0,77	99	0,442	-
	Erkek	48	1,75	1,35				
Kişisel denetim	Kadın	53	1,98	1,46	0,25	99	0,807	-
	Erkek	48	2,06	1,87				
Fizyolojik savunmasızlık	Kadın	53	1,66	1,49	0,74	99	0,461	-
	Erkek	48	1,46	1,22				
Müzik Performans Kaygısı	Kadın	53	43,26	18,23	2,19	99	0,024*	0,34
	Erkek	48	36,73	20,39				

* $p < .05$, ** $p < .01$

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin (puanlarının) cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan ilişkisiz/bağımsız gruplar t testine göre, cinsiyet değişkeni, ölçeğin hem geneli hem de iki alt boyutu (*Negatif performans algısı* ve *Psikolojik savunmasızlık*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.3.). Buna göre;

Kadın ve erkek müzik öğretmenlerinin, *negatif performans algısı* düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$t_{(99)}=2,28$; $p=0,016$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın müzik öğretmenlerinin ($\bar{X}_{Kadın}=23,49$) *negatif performans algısı* düzeylerinin (boyuta ilişkin puanlarının), erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{Erkek}=19,15$). T-testi sonrası anlamlı fark bulunduğu durumda, bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etki derecesini (effect size) belirlemek üzere Cohen's *d* hesaplanmıştır. Leech, Barret ve Morgan'a (2005) göre etki derecesinin değerlendirilmesinde, "Cohen's *d* değeri .20 ve altı 'küçük', .50'ye kadara 'orta', .80'e kadar 'büyük' ve .80'in üzerinde olduğunda ise 'çok büyük' etki olarak kabul edilir" (Leech, Barrett ve Morgan, 2005, s.56). Buna göre, müzik öğretmenlerinin cinsiyetinin, *negatif performans algısı* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu bulunmuştur ($d_{Cohen}=0,38$).

Kadın ve erkek müzik öğretmenlerinin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$t_{(99)}=2,36$; $p=0,008$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın müzik öğretmenlerinin ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=15,17$) *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin, erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=11,31$). Etki düzeyine bakıldığında, müzik öğretmenlerinin cinsiyetinin, *psikolojik savunmasızlık* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,56$).

Son olarak, kadın ve erkek müzik öğretmenlerinin, (genel) müzik performans kaygısı düzeylerinin de anlamlı bir farklılık gösterdiği ve bu farkın yine kadın öğretmen adayları aleyhine olduğu bulunmuştur [$t_{(99)}=2,75$; $p=0,024$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın müzik öğretmenlerinin ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=43,26$) müzik performans kaygısı düzeylerinin, erkek müzik öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=36,73$). Etki düzeyine bakıldığında, müzik öğretmenlerinin cinsiyetinin, müzik performans kaygısı (geneli) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,34$).

Tablo 4.4. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Yaş	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (d)
		n	Sıra Ort.	X ²	sd	p		
Negatif performans algısı	25 ve altı (1)	14	47,32	2,21	3	0,530		-
	26-30 (2)	55	53,95					
	31-35 (3)	23	50,76					
	36 ve üstü (4)	9	39,33					
Psikolojik savunmasızlık	25 ve altı (1)	14	58,43	8,36	3	0,025*	1, 2 ile 4	0,48
	26-30 (2)	55	56,48					
	31-35 (3)	23	44,89					
	36 ve üstü (4)	9	32,89					
Somatik kaygı	25 ve altı (1)	14	48,82	1,44	3	0,695		-
	26-30 (2)	55	53,62					
	31-35 (3)	23	49,48					
	36 ve üstü (4)	9	42,28					
Kişisel denetim	25 ve altı (1)	14	40,75	2,53	3	0,470		-
	26-30 (2)	55	51,90					
	31-35 (3)	23	55,85					
	36 ve üstü (4)	9	49,06					
Fizyolojik savunmasızlık	25 ve altı (1)	14	48,25	0,39	3	0,943		-
	26-30 (2)	55	51,55					
	31-35 (3)	23	52,74					
	36 ve üstü (4)	9	47,50					
Müzik Performans Kaygısı	25 ve altı (1)	14	48,57	2,72	3	0,437		-
	26-30 (2)	55	54,77					
	31-35 (3)	23	48,11					
	36 ve üstü (4)	9	39,11					

* $p < .05$

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, öğretmenlerin yaşı, ölçeğin sadece bir alt boyutu (*Psikolojik savunmasızlık*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($X^2_{(3)}=8,36$; $p=0,025$) (Tablo 4.4.). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; yaşı 25 ve altında olan ile yaşı 26-30 arasında olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $_{25}$ ve altı=58,43; Sıra Ortalaması $_{26-30}$ =56,48) *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri, yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması $_{36}$ ve üstü=32,89) daha yüksektir. Etki düzeyi incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin yaşının, *psikolojik savunmasızlık* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu ($d_{Cohen}=0,48$) bulunmuştur.

Tablo 4.5. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=99^a)

Boyut/Ölçek	Mezun olunan lise	Betimsel İst.			t-testi			Etki (<i>d</i>)
		<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>P</i>	
Negatif performans algısı	Genel lise	51	21,9	11,80	0,61	97	0,546	-
	GSL	48	20,5	11,19				
Psikolojik savunmasızlık	Genel lise	51	12,45	6,47	0,96	97	0,339	-
	GSL	48	13,77	7,20				
Somatik kaygı	Genel lise	51	1,88	1,44	0,33	97	0,746	-
	GSL	48	1,79	1,34				
Kişisel denetim	Genel lise	51	2,41	1,58	2,68	97	0,009**	0,63
	GSL	48	1,54	1,65				
Fizyolojik savunmasızlık	Genel lise	51	1,69	1,53	1,14	97	0,256	-
	GSL	48	1,38	1,14				
Müzik Performans Kaygısı	Genel lise	51	40,33	19,76	0,35	97	0,728	-
	GSL	48	38,98	18,86				

* $p < .05$

^aDiğer lise (türlerinden) mezun 2 kişi analize dâhil edilmemiştir.

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan bağımsız gruplar t-testine göre, öğretmenlerin mezun oldukları lise, ölçeğin sadece bir alt boyutu (*Kişisel denetim*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır [$t_{(97)}=2,68$; $p=0,009$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, genel liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin ($\bar{X}_{\text{Genel lise}}=2,41$) *kişisel denetim* düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{\text{GSL}}=1,54$). Etki düzeyine bakıldığında, müzik öğretmenlerinin mezun oldukları lisenin, *kişisel denetim* (boyutu) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,63$).

Tablo 4.6. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Çaldıkları Bireysel Çalgıya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Bireysel çalgı	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (d)
		n	Sıra Ort.	X ²	sd	p		
Negatif performans algısı	Telli ç. (1)	33	49,80	1,87	4	0,759	-	-
	Yaylı ç. (2)	31	50,47					
	Üflemeli ç. (3)	10	62,10					
	Piyano (4)	20	50,60					
	Şan (5)	7	44,29					
Psikolojik savunmasızlık	Telli ç. (1)	33	36,71	8,05	4	0,019*	1 ile 2, 4, 5	0,47
	Yaylı ç. (2)	31	59,93					
	Üflemeli ç. (3)	10	47,11					
	Piyano (4)	20	60,14					
	Şan (5)	7	61,90					
Somatik kaygı	Telli ç. (1)	33	53,27	2,40	4	0,663	-	-
	Yaylı ç. (2)	31	50,39					
	Üflemeli ç. (3)	10	59,15					
	Piyano (4)	20	48,23					
	Şan (5)	7	39,29					
0,53 Kişisel denetim	Telli ç. (1)	33	34,87	9,32	4	0,013*	1 ile 2, 4, 5	0,53
	Yaylı ç. (2)	31	65,30					
	Üflemeli ç. (3)	10	43,89					
	Piyano (4)	20	62,51					
	Şan (5)	7	64,50					
Fizyolojik savunmasızlık	Telli ç. (1)	33	38,26	11,80	4	0,009**	1 ile 2, 4, 5	0,63
	Yaylı ç. (2)	31	70,48					
	Üflemeli ç. (3)	10	50,95					
	Piyano (4)	20	69,93					
	Şan (5)	7	71,29					
Müzik Performans Kaygısı	Telli ç. (1)	33	36,23	8,94	4	0,016*	1 ile 2, 4, 5	0,51
	Yaylı ç. (2)	31	62,85					
	Üflemeli ç. (3)	10	46,64					
	Piyano (4)	20	61,75					
	Şan (5)	7	64,36					

* $p < .05$, ** $p < .01$

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin çaldıkları bireysel çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, çalınan bireysel çalgı, ölçeğin hem geneli hem de üç alt boyutu (*Psikolojik savunmasızlık*, *Kişisel denetim* ve *Fizyolojik savunmasızlık*) bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.6.). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin, çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(4)}=8,05$; $p=0,019$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=59,93; Sıra Ortalaması Piyano=60,14; Sıra Ortalaması Şan=61,90) *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri, bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=36,71) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, *psikolojik savunmasızlık* (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu ($d_{Cohen}=0,47$) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, *kişisel denetim* düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(4)}=9,32$; $p=0,013$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=63,30; Sıra Ortalaması Piyano=62,51; Sıra Ortalaması Şan=64,50) *kişisel denetim* düzeyleri de bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=34,87) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, *kişisel denetim* (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{Cohen}=0,53$) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(4)}=11,80$; $p=0,009$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=70,48; Sıra Ortalaması Piyano=69,93; Sıra Ortalaması Şan=71,29) *fizyolojik savunmasızlık* düzeyleri de bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=38,26) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, *fizyolojik savunmasızlık* (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{Cohen}=0,63$) bulunmuştur.

Son olarak, müzik öğretmenlerinin, (genel) müzik performans kaygısı düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(4)}=8,94$; $p=0,016$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması Yaylı çalgılar=62,85; Sıra Ortalaması Piyano=61,75; Sıra Ortalaması Şan=64,36) müzik performans kaygısı düzeyleri, bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması Telli çalgılar=36,23) daha

yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, genel müzik performans kaygısı düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{Cohen}=0,51$) bulunmuştur.

Tablo 4.7. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Mesleki kıdem	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (d)
		n	Sıra Ort.	X ²	sd	p		
Negatif performans algısı	3 yıl ve altı (1)	68	56,21	6,99	2	0,030*	1 ile 2, 3	0,46
	4-6 yıl (2)	21	37,67					
	7 yıl ve üstü (3)	12	36,04					
Psikolojik savunmasızlık	3 yıl ve altı (1)	68	56,40	7,11	2	0,029*	1 ile 2, 3	0,47
	4-6 yıl (2)	21	39,88					
	7 yıl ve üstü (3)	12	39,83					
Somatik kaygı	3 yıl ve altı (1)	68	56,98	9,10	2	0,011*	1 ile 2, 3	0,56
	4-6 yıl (2)	21	39,02					
	7 yıl ve üstü (3)	12	38,08					
Kişisel denetim	3 yıl ve altı (1)	68	52,72	0,86	2	0,652	-	-
	4-6 yıl (2)	21	48,71					
	7 yıl ve üstü (3)	12	45,25					
Fizyolojik savunmasızlık	3 yıl ve altı (1)	68	51,44	0,49	2	0,782	-	-
	4-6 yıl (2)	21	52,52					
	7 yıl ve üstü (3)	12	45,83					
Müzik Performans Kaygısı	3 yıl ve altı (1)	68	56,92	8,57	2	0,014*	1 ile 2, 3	0,54
	4-6 yıl (2)	21	39,79					
	7 yıl ve üstü (3)	12	37,08					

* $p < .05$

Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin Milli Eğitim Bakanlığında çalıştıkları süreye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, mesleki kıdem, ölçeğin hem geneli hem de üç alt boyutu (*Negatif performans algısı*, *Psikolojik savunmasızlık* ve *Somatik kaygı*) bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.7.). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(2)}=6,99$; $p=0,030$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,21) *negatif performans algısı* düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra

Ortalaması 4-6 yıl=37,67; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=36,04) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, *negatif performans algısı* (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu ($d_{Cohen}=0,46$) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(2)}=7,11$; $p=0,029$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,40) *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 4-6 yıl=39,88; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=39,83) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, *psikolojik savunmasızlık* (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu ($d_{Cohen}=0,47$) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, *somatik kaygı* düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(2)}=9,10$; $p=0,011$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,98) *somatik kaygı* düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 4-6 yıl=39,02; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=38,08) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, *somatik kaygı* (boyutu) düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{Cohen}=0,56$) bulunmuştur.

Son olarak, müzik öğretmenlerinin, (genel) müzik performans kaygısı düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(2)}=8,57$; $p=0,014$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=56,92) müzik performans kaygısı düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 4-6 yıl=39,79; Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=37,08) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, genel müzik performans kaygısı düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{Cohen}=0,54$) bulunmuştur.

Tablo 4.8. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Özet Tablo

Değişken/Ölçek	Müzik Performans Kaygısı Ölçeği						Etki (Genel İçin)
	Negatif P.A.	Psikolojik S.	Somatik K.	Kişisel D.	Fizyolojik S.	Ölçek (Genel)	
Cinsiyet	*	*	-	-	-	*	Orta
Yaş	-	*	-	-	-	-	-
Mezun olunan lise	-	-	-	*	-	-	-
Bireysel çalgı	-	*	-	*	**	*	Büyük
MEB'de çalışma süresi (kıdem)	*	*	*	-	-	*	Büyük

Fark * $p < .05$, ** $p < .01$ düzeyinde anlamlıdır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin demografik özelliklerine göre karşılaştırılmasına yönelik yapılan analizler özetlenecek olursa; müzik öğretmenlerinin, cinsiyetinin, çaldıkları bireysel çalgının ve mesleki kıdemlerinin anlamlı farklılaşmaya neden olduğu ancak yaşlarının ve mezun oldukları lisenin ise kısmen veya genelde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı ($p > .05$) bulunmuştur (Tablo 4.8.). Fark analizleri sonrası, müzik öğretmenlerinin, çaldıkları bireysel çalgının ve mesleki kıdemlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri üzerinde etkisinin büyük, cinsiyetlerinin etkisinin ise orta derecede olduğu bulunmuştur.

4.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerine Yönelik Bulgular

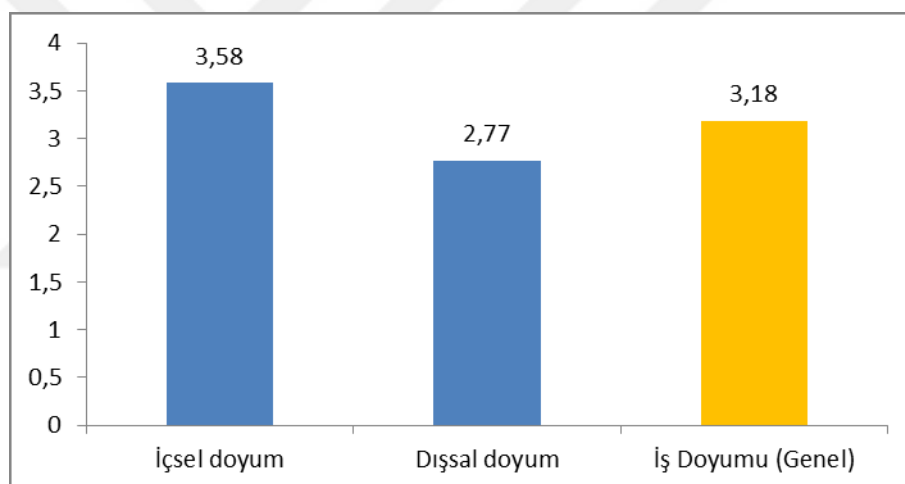
Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, görev yaptıkları kurumu göz önünde bulundurarak, algılarına göre iş doyumlarını belirlemek üzere 20 madde ve iki alt boyuttan meydana gelen Minnesota İş Doyum Ölçeğinden yararlanılmıştır.

5 dereceli Likert tipinde hazırlanan Minnesota İş Doyum Ölçeğinin maddeleri/ifadeleri çalışmaya katılanlar tarafından, 'Hiç tatmin etmiyor' (1) ile 'Çok tatmin ediyor' (5) seçeneklerinden birinin seçilmesi şeklinde uygulanmaktadır. Minnesota İş Doyum Ölçeğinin 20 maddesi de olumlu yükleme sahip olarak yazılmıştır. Ölçek, bireyin, görev yaptığı kurumun sağladığı içsel ve dışsal doyum düzeyini ölçmeyi ve ikisinin birlikte genel iş doyumunu ölçen yapısı vardır. İş Doyum Ölçeğinin maddeleri/ifadelerine ait seçenekler arasındaki aralıkların eşit olduğu varsayımından hareketle iki aralık arası değer 0,80 olarak hesaplanmıştır ($4_{aralık}/5_{seçenek}=0,80$). Mesleki Kaygı Ölçeğinin boyutları ve geneli için belirlenen puan aralıkları ve seçenekler aşağıdaki gibidir.

<u>Seçenek</u>	<u>Puan Aralığı</u>	<u>Tatmin Düzeyi</u>
Hiç tatmin etmiyor	1,00 - 1,80	Çok düşük
Pek tatmin etmiyor	1,81 - 2,60	Düşük
Ne tatmin ediyor ne etmiyor	2,61 - 3,40	Orta
Oldukça tatmin ediyor	3,41 - 4,20	Yüksek
Çok tatmin ediyor	4,21 - 5,00	Çok yüksek

Tablo 4.9. Müzik öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler (N=101)

<u>Boyut/Ölçek</u>	<u>\bar{X}</u>	<u>ss</u>	<u>Düzye</u>
İçsel doyum	3,58	0,51	Yüksek
Dışsal doyum	2,77	0,78	Orta
İş Doyumu (genel)	3,18	0,57	Orta

Şekil 4.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerine İlişkin Ortalama Puanlar

Tablo 4.9. ve Şekil 2’de araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin Minnesota İş Doyum Ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlar verilmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin (genel) iş doyumları orta düzeydedir ($\bar{X}_{\text{İş Doyumu Ölçeği}}=3,18\pm 0,57$; ‘Ne tatmin ediyor ne etmiyor’/’Orta’ düzeyinde). İş Doyumu Ölçeğinin alt boyutlarına yönelik hesaplanan ortalama puanlara bakıldığında, müzik öğretmenlerinin içsel doyum düzeylerinin ($\bar{X}_{\text{İçsel doyum}}=3,58\pm 0,51$; ‘Oldukça tatmin ediyor’/’Yüksek’ düzeyinde), dışsal doyum düzeylerinden ($\bar{X}_{\text{Dışsal doyum}}=2,77\pm 0,79$; ‘Ne tatmin ediyor ne etmiyor’/’Orta’ düzeyinde) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerinin düşük olmasa da yüksek de olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, demografik özelliklerine bağlı olarak iş doyumunu düzeylerinde (puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 4.10. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=101)

Boyut/Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-testi			Etki (<i>d</i>)
		<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	
İçsel doyum	Kadın	53	3,54	0,57	0,89	99	0,376	-
	Erkek	48	3,63	0,44				
Dışsal doyum	Kadın	53	2,91	0,77	2,24	99	0,019*	0,37
	Erkek	48	2,62	0,78				
İş Doyumu	Kadın	53	3,20	0,60	0,44	99	0,659	-
	Erkek	48	3,15	0,54				

* $p < .05$

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumunu düzeylerinin (puanlarının) cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan ilişkisiz/bağımsız gruplar t testine göre, cinsiyet değişkeni, dışsal doyum boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.10.). Buna göre; kadın ve erkek müzik öğretmenlerinin, *dışsal (iş) doyum* düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır [$t_{(99)}=2,24$; $p=0,019$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın müzik öğretmenlerinin ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=2,91$) *dışsal (iş) doyum* düzeylerinin, erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=2,62$). Cinsiyetin etkisine bakıldığında, müzik öğretmenlerinin cinsiyetinin, *dışsal (iş) doyum* üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,37$).

Tablo 4.11. Müzik Öğretmenlerinin İş Doymu Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Yaş	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (<i>d</i>)
		<i>n</i>	Sıra Ort.	X^2	<i>sd</i>	<i>p</i>		
İçsel doyum	25 ve altı (1)	14	44,71	3,51	3	0,319	-	-
	26-30 (2)	55	48,05					
	31-35 (3)	23	59,13					
	36 ve üstü (4)	9	58,06					
Dışsal doyum	25 ve altı (1)	14	42,18	8,43	3	0,039*	1 ile 3, 4	0,49
	26-30 (2)	55	53,41					
	31-35 (3)	23	62,19					
	36 ve üstü (4)	9	64,22					
İş Doymu	25 ve altı (1)	14	40,02	7,57	3	0,044*	1 ile 3, 4	0,45
	26-30 (2)	55	51,24					
	31-35 (3)	23	60,85					
	36 ve üstü (4)	9	61,20					

* $p < .05$

Müzik öğretmenlerinin, iş doymu düzeylerinin yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, öğretmenlerin yaşı, ölçeğin dışsal doyum boyutu ile geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.11.). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, *dışsal (iş) doyum* düzeylerinin, yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(3)}=8,43$; $p=0,039$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $_{25 \text{ ve altı}}=42,18$) *dışsal (iş) doyum* düzeyleri, yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması $_{31-35}=62,19$; Sıra Ortalaması $_{36 \text{ ve üstü}}=64,22$) daha düşüktür. Etki düzeyi incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin yaşının, *dışsal (iş) doyum* üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu ($d_{Cohen}=0,49$) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, genel iş doymu düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(3)}=7,57$; $p=0,044$). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $_{25 \text{ ve altı}}=40,02$) genel iş doymu düzeyleri de yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması $_{31-35}=60,85$; Sıra Ortalaması $_{36 \text{ ve üstü}}=61,20$) daha düşüktür. Etki düzeyi incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin yaşının, genel iş doymu üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu ($d_{Cohen}=0,45$) bulunmuştur.

Tablo 4.12. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Mezun Oldukları Liseye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi (N=99^a)

Boyut/Ölçek	Mezun olunan lise	Betimsel İst.			t-testi			Etki (<i>d</i>)
		<i>N</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	
İçsel doyum	Genel lise	51	3,72	0,49	2,22	97	0,037*	0,60
	GSL	48	3,42	0,51				
Dışsal doyum	Genel lise	51	2,85	0,83	1,16	97	0,249	-
	GSL	48	2,67	0,71				
İş Doyumu	Genel lise	51	3,31	0,58	2,17	97	0,041*	0,51
	GSL	48	3,02	0,55				

* $p < .05$

^aDiğer lise (türlerinden) mezun 2 kişi analize dâhil edilmemiştir.

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumu düzeylerinin mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan bağımsız gruplar *t* testine göre, mezun olunan lise, ölçeğin içsel doyum boyutu ile geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.12.). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak *içsel (iş) doyum* düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [$t_{(97)}=2,22$; $p=0,037$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, genel (düz) liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin ($\bar{X}_{\text{Genel lise}}=3,72$) *içsel (iş) doyum* düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{\text{GSL}}=3,42$). Mezun olunan lise değişkeninin etkisine bakıldığında, müzik öğretmenlerinin mezun oldukları lisenin, *içsel (iş) doyum* üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,60$).

Müzik öğretmenlerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak genel iş doyumu düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [$t_{(97)}=2,17$; $p=0,041$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, genel (düz) liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin ($\bar{X}_{\text{Genel lise}}=3,31$) genel iş doyumu düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{\text{GSL}}=3,02$). Müzik öğretmenlerinin mezun oldukları lisenin, genel iş doyumu üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,51$).

Tablo 4.13. Müzik Öğretmenlerinin İş Doymu Düzeylerinin Çaldıkları Bireysel Çalgıya Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Bireysel çalgı	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (d)
		n	Sıra Ort.	X ²	sd	p		
İçsel doyum	Telli ç. (1)	33	54,05	2,82	4	0,588	-	-
	Yaylı ç. (2)	31	48,32					
	Üflemeli ç. (3)	10	44,35					
	Piyano (4)	20	48,63					
	Şan (5)	7	64,79					
Dışsal doyum	Telli ç. (1)	33	55,26	10,49	4	0,010*	5 ile 2, 3, 4	0,54
	Yaylı ç. (2)	31	46,31					
	Üflemeli ç. (3)	10	45,80					
	Piyano (4)	20	45,28					
	Şan (5)	7	75,50					
İş Doymu	Telli ç. (1)	33	56,59	9,84	4	0,014*	5 ile 2, 3, 4	0,51
	Yaylı ç. (2)	31	46,15					
	Üflemeli ç. (3)	10	43,60					
	Piyano (4)	20	45,75					
	Şan (5)	7	71,71					

* $p < .05$

Müzik öğretmenlerinin, iş doymu düzeylerinin çaldıkları bireysel çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, çalınan bireysel çalgı, ölçeğin hem geneli hem de dışsal doymu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.13.). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, *dışsal (iş) doyum* düzeylerinin, çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(4)}=10,49$; $p=0,010$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $\bar{S}_{\text{an}}=75,50$) *dışsal (iş) doyum* düzeyleri, bireysel çalgısı yaylı, üflemeli ve piyano olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması $\bar{S}_{\text{yaylı çalgılar}}=46,31$; Sıra Ortalaması $\bar{S}_{\text{üflemeli}}=45,80$; Sıra Ortalaması $\bar{S}_{\text{piyano}}=45,28$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, *dışsal (iş) doyum* düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'büyük' olduğu ($d_{\text{Cohen}}=0,54$) bulunmuştur.

Son olarak, müzik öğretmenlerinin, (genel) iş doymu düzeylerinin de çaldıkları bireysel çalgıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(4)}=9,84$; $p=0,014$). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $\bar{S}_{\text{an}}=71,71$) (genel) iş doymu düzeyleri, bireysel çalgısı yaylı, üflemeli

ve piyano olan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması $_{\text{Yaylı çalgılar}}=46,15$; Sıra Ortalaması $_{\text{Üflemler}}=43,60$; Sıra Ortalaması $_{\text{Piyano}}=45,75$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, çalınan bireysel çalgının, (genel) iş doyumunu düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{\text{Cohen}}=0,51$) bulunmuştur.

Tablo 4.14. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi (N=101)

Boyut/ Ölçek	Mesleki kıdem	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (d)
		n	Sıra Ort.	X ²	sd	p		
İçsel doyum	3 yıl ve altı (1)	68	42,01	8,93	2	0,024*	1 ile 3	0,59
	4-6 yıl (2)	21	58,38					
	7 yıl ve üstü (3)	12	65,71					
Dışsal doyum	3 yıl ve altı (1)	68	43,73	9,14	2	0,016*	1 ile 3	0,60
	4-6 yıl (2)	21	49,14					
	7 yıl ve üstü (3)	12	72,13					
İş Doyumu	3 yıl ve altı (1)	68	42,39	9,08	2	0,021*	1 ile 3	0,60
	4-6 yıl (2)	21	54,74					
	7 yıl ve üstü (3)	12	69,92					

* $p < .05$

Müzik öğretmenlerinin, iş doyumunu düzeylerinin Milli Eğitim Bakanlığında çalıştıkları süreye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre, mesleki kıdem, ölçeğin hem geneli hem de iki alt boyutu bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4.14.). Buna göre;

Müzik öğretmenlerinin, *içsel (iş) doyum* düzeylerinin, mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(2)}=8,93$; $p=0,024$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $_{7 \text{ yıl ve üstü}}=65,71$) *içsel (iş) doyum* düzeyleri, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması $_{3 \text{ yıl ve altı}}=42,01$) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, *içsel (iş) doyum* düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{\text{Cohen}}=0,59$) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, *dışsal (iş) doyum* düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(2)}=9,14$; $p=0,016$). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması $_{7 \text{ yıl ve üstü}}=72,13$) *dışsal (iş) doyum* düzeyleri, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik

öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=43,73) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, *dışsal (iş) doyum* düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{Cohen}=0,60$) bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, genel iş doyumları düzeylerinin de mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($X^2_{(2)}=9,08$; $p=0,021$). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin (Sıra Ortalaması 7 yıl ve üstü=69,92) genel iş doyumları düzeyleri, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden (Sıra Ortalaması 3 yıl ve altı=42,39) daha yüksektir. Etki düzeyine bakıldığında, mesleki kıdemin, genel iş doyumları düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu ($d_{Cohen}=0,60$) bulunmuştur.

Tablo 4.15. Müzik Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Özet Tablo

Değişken/Ölçek	İş Doyumu Ölçeği			
	İçsel doyum	Dışsal doyum	Ölçek (Genel)	Etki (Genel İçin)
Cinsiyet	-	*	-	-
Yaş	-	*	*	Orta
Mezun olunan lise	*	-	*	Büyük
Bireysel çalgı	-	*	*	Büyük
MEB'de çalışma süresi (kıdem)	*	*	*	Büyük

Fark * $p < .05$ düzeyinde anlamlıdır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, iş doyumları düzeylerinin demografik özelliklerine göre karşılaştırılmasına yönelik yapılan analizler özetlenecek olursa; müzik öğretmenlerinin, yaşının, mezun oldukları lisenin, çaldıkları bireysel çalgının ve mesleki kıdemlerinin anlamlı farklılaşmaya neden olduğu ancak cinsiyetlerinin kısmen anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur (Tablo 4.15.). Fark analizleri sonrası, müzik öğretmenlerinin, mezun oldukları lisenin, çaldıkları bireysel çalgının ve mesleki kıdemlerinin, (genel) iş doyumları düzeyleri üzerinde etkisinin büyük, yaşının etkisinin ise orta derecede olduğu bulunmuştur.

4.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Bu alt bölümde, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doyumları düzeyleri (puanları) arasındaki ilişkileri incelemek

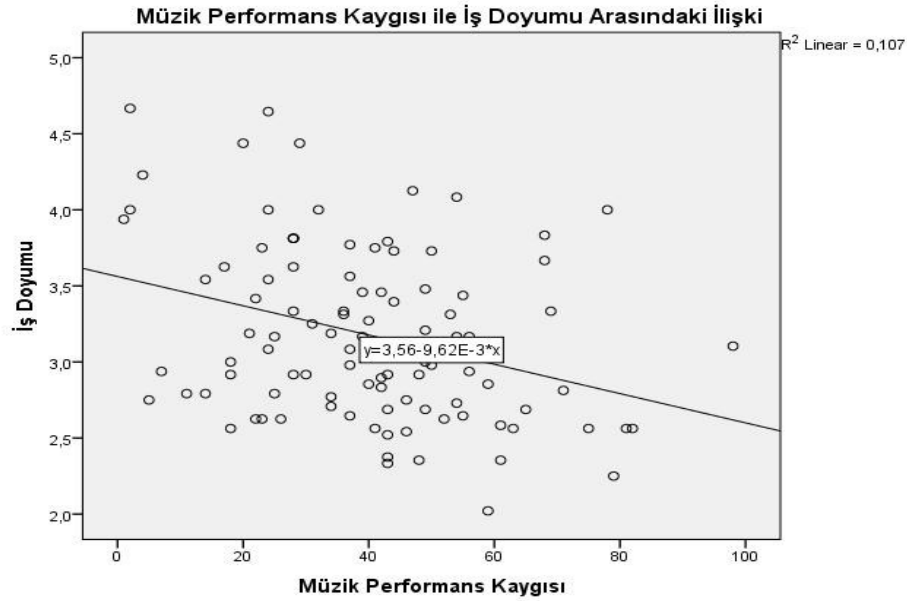
üzere yapılan Pearson momentler çarpımı korelasyonuna ait katsayılar verilmiştir. İlişki katsayıları (r) aşağıdaki kriterlere göre yorumlanmıştır.

r	İlişki
0,00-0,10	Yok
0,10-0,30	Zayıf
0,30-0,50	Orta
0,50-0,70	Güçlü
0,70-1,00	Çok güçlü (Jawlik, 2016, s.132)

Tablo 4.16. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları (N=101)

		İçsel doyum	Dışsal doyum	İş Doyumu
Negatif performans algısı	r	-,293**	-,292**	-,332**
	p	0,003	0,003	0,001
Psikolojik savunmasızlık	r	-,301**	-0,194	-,268**
	p	0,002	0,051	0,007
Somatik kaygı	r	-0,133	-0,052	-0,095
	p	0,183	0,607	0,343
Kişisel denetim	r	-0,074	-,222*	-0,185
	p	0,464	0,026	0,064
Fizyolojik savunmasızlık	r	-0,163	-0,139	-0,168
	p	0,104	0,166	0,093
Müzik Performans Kaygısı	r	-,231*	-,233*	-,263**
	p	0,020	0,019	0,008

* $p < .05$, ** $p < .01$

Şekil 4.3. Müzik Öğretmenlerinin Performans Kaygısı Düzeyleri ile İş Doymu Düzeyleri Arasındaki İlişki

Tablo 4.16.'dan görüleceği üzere, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doymu düzeyleri arasında negatif yönlü ve 'zayıf' ile 'orta' güçlük derecesinde değişen, anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Buna göre;

- Müzik öğretmenlerinin içsel (iş) doyum puanları ile *negatif performans algısı* ($r=-,293$; $p=003$), *psikolojik savunmasızlık* ($r=-,301$; $p=002$) ve genel müzik performans kaygısı düzeyi ($r=-,231$; $p=020$) arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, içsel (iş) doyum düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, içsel (iş) doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.
- Müzik öğretmenlerinin dışsal (iş) doyum puanları ile *negatif performans algısı* ($r=-,292$; $p=003$), *kişisel denetim* ($r=-,222$; $p=026$) ve genel müzik performans kaygısı düzeyi ($r=-,233$; $p=019$) arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *kişisel denetim* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, dışsal (iş) doyum

düzeylelerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *kişisel denetim* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, dışsal (iş) doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.

- c) Son olarak, müzik öğretmenlerinin genel iş doyum puanları ile *negatif performans algısı* ($r=-,332$; $p=001$), *psikolojik savunmasızlık* ($r=-,268$; $p=007$) ve genel müzik performans kaygısı düzeyi ($r=-,263$; $p=008$) arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, genel iş doyum düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, genel iş doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.

BÖLÜM V: SONUÇ

Bu bölümde, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygıları ile iş doyumları düzeylerinin bazı demografik değişkenlere bağlı olarak anlamlı farklılaşma olup olmadığı ve öğretmenlerin müzik performans kaygıları ile iş doyumları düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik sonuçlar sunulmuştur. Bundan sonra ise ilgili alan yazın çerçevesinde tartışma ile benzer konularda çalışmak isteyen araştırmacılara yönelik bazı öneriler yapılmıştır.

5.1. Yargı

5.1.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygı düzeylerini ölçmek üzere Müzik Performans Kaygısı Envanteri kullanılmıştır. Envanter ile elde edilen puanlara göre müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Envanterin kesme puan dikkate alınarak yapılan gruplamaya göre müzik öğretmenlerinin dağılımlarına bakıldığında ise %62,4'ünün müzik performans kaygı düzeyi düşük ve %37,6'sının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Envanterin alt boyutlarına yönelik olarak öğretmenlerin ortalama puanları incelendiğinde, iki alt boyutun 'Düşük' (*Somatik kaygı* ve *Kişisel denetim*), diğer üç boyutun (*Negatif performans algısı*, *Psikolojik savunmasızlık* ve *Fizyolojik savunmasızlık*) ise 'Çok düşük' düzeyde kaygı düzeyine karşılık geldiği görülmüştür. Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin oldukça düşük seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, demografik özelliklerine bağlı olarak müzik performans kaygısı düzeylerinde (puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı aşağıda sunulmuştur.

- Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin (puanlarının) cinsiyete bağlı olarak ölçeğin hem geneli hem de iki alt boyutu (*Negatif performans algısı* ve *Psikolojik savunmasızlık*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden

olmaktadır. Buna göre; kadın müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve (genel) müzik performans kaygısı düzeyleri erkek müzik öğretmenlerinden daha yüksektir.

- Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin yaşa bağlı olarak sadece *psikolojik savunmasızlık* alt boyutu bakımından anlamlı bir farklılık gösterdiği, yaşı 25 ve altında olan ile yaşı 26-30 arasında olan müzik öğretmenlerinin *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin, yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur.
- Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin mezun oldukları liseye bağlı olarak sadece *kişisel denetim* alt boyutu bakımından anlamlı bir farklılık gösterdiği, genel liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin *kişisel denetim* düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.
- Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin, çaldıkları bireysel çalgıya bağlı olarak ölçeğin geneli ve üç alt boyutu (*Psikolojik savunmasızlık*, *Kişisel denetim* ve *Fizyolojik savunmasızlık*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden oldukları bulunmuştur. Buna göre; bireysel çalgısı yaylı çalgı, piyano ve şan olan müzik öğretmenlerinin *psikolojik savunmasızlık*, *kişisel denetim*, *fizyolojik savunmasızlık* ve (genel) müzik performans kaygısı düzeyleri, bireysel çalgısı telli çalgı olan müzik öğretmenlerinden daha yüksektir.
- Müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeylerinin Milli Eğitim Bakanlığında çalıştıkları süreye bağlı olarak ölçeğin geneli ve üç alt boyutu (*Negatif performans algısı*, *Psikolojik savunmasızlık* ve *Somatik kaygı*) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır. Buna göre; 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık*, *somatik kaygı* ve (genel) müzik performans kaygısı düzeyleri, daha uzun süredir çalışan müzik öğretmenlerinden daha yüksektir.

Demografik değişkenlerin müzik performans kaygısı düzeyi üzerindeki etkileri incelendiğinde ise cinsiyetin etkisinin ‘orta’ derecede, bireysel çalgı ile mesleki kıdemin ise ‘büyük’ olduğu tespit edilmiştir.

5.1.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doymu Düzeylerine Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, görev yaptıkları kurumu göz önünde bulundurarak, algılarına göre iş doyumlarını belirlemek üzere iki alt boyuttan (içsel ve dışsal doyum) meydana gelen Minnesota İş Doyum Ölçeğinden yararlanılmıştır. Müzik öğretmenlerinin Minnesota İş Doyum Ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, (genel) iş doyumlarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. İş Doyumu Ölçeğinin alt boyutlarına yönelik hesaplanan ortalama puanlara bakıldığında ise müzik öğretmenlerinin içsel doyum düzeylerinin 'Yüksek', dışsal doyum düzeylerinin ise 'Orta' düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin iş doymu düzeylerinin düşük olmasa da yüksek de olmadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, demografik özelliklerine bağlı olarak iş doymu düzeylerinde (puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığına ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Müzik öğretmenlerinin, iş doymu düzeylerinin (puanlarının) cinsiyete bağlı olarak sadece dışsal doyum boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu, kadın müzik öğretmenlerinin *dışsal (iş) doyum* düzeylerinin, erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.
- Müzik öğretmenlerinin, iş doymu düzeylerinin yaşa bağlı olarak dışsal doyum boyutu ile geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre; yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin *dışsal (iş) doyum* ve genel iş doymu düzeyleri, yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden daha düşüktür.
- Müzik öğretmenlerinin, iş doymu düzeylerinin mezun oldukları liseye bağlı olarak içsel doyum boyutu ile geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre; genel (düz) liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin *içsel (iş) doyum* ve genel iş doymu düzeyleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksektir.
- Müzik öğretmenlerinin, iş doymu düzeylerinin çaldıkları bireysel çalgıya bağlı olarak ölçeğin geneli ve dışsal doymu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre; bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin

dışsal (iş) doyum ve (genel) iş doyumunu düzeyleri, bireysel çalgısı yaylı, üflemeli ve piyano olan müzik öğretmenlerinden daha yüksektir.

- Müzik öğretmenlerinin, iş doyumunu düzeylerinin Milli Eğitim Bakanlığında çalıştıkları süreye bağlı olarak ölçeğin hem geneli ve iki alt boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin *içsel (iş) doyum*, *dışsal (iş) doyum* ve genel iş doyumunu düzeyleri, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden daha yüksektir.

Demografik değişkenlerin, iş doyumunu düzeyi üzerindeki etkileri incelendiğinde ise yaşın etkisinin ‘orta’ derecede, mezun olunan lisenin, çalınan bireysel çalgının ve mesleki kıdem etkisinin ise ‘büyük’ olduğu tespit edilmiştir.

5.1.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doyumunu düzeyleri (puanları) arasındaki ilişkileri incelemek üzere yapılan analizler sonucunda müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doyumunu düzeyleri arasında negatif yönlü ve ‘zayıf’ ile ‘orta’ güçlük derecesinde değişen, anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Buna göre;

- a) Müzik öğretmenlerinin *içsel (iş) doyum* puanları ile *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performans kaygısı düzeyi arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, *içsel (iş) doyum* düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, *içsel (iş) doyum* düzeylerinde artışa neden olmaktadır.
- b) Müzik öğretmenlerinin *dışsal (iş) doyum* puanları ile *negatif performans algısı*, *kişisel denetim* ve genel müzik performans kaygısı düzeyi arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı*, *kişisel denetim* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, *dışsal (iş) doyum* düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır.

Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı, kişisel denetim* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, dışsal (iş) doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.

- c) Son olarak, müzik öğretmenlerinin genel iş doyum puanları ile *negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performans kaygısı düzeyi arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, genel iş doyum düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin *negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık* ve genel müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, genel iş doyum düzeylerinde artışa neden olmaktadır.

5.2. Tartışma

5.2.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine ve Demografik Özelliklerine İlişkin Tartışma

Bu araştırmanın sonucunda, müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygılarının oldukça düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin demografik özelliklerine göre müzik performans kaygıları incelendiğinde ise öğretmenlerin cinsiyeti, bireysel çalgısı ve mesleki kıdemlerinin farklılaşma nedeni olduğu ve cinsiyetin etkisinin ‘orta’ derecede, bireysel çalgı ile mesleki kıdem etkisinin ise ‘büyük’ olduğu bulunmuştur. Öte yandan, müzik öğretmenlerinin yaşı ve mezun oldukları lise türünün ise etkili olmadığı görülmüştür. Düz (genel) lise mezunları ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun olan öğretmenlerin genel müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark olmaması ilgi çeken bir sonuç olmuştur. Bunun belki de en olası nedenlerinden biri okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin kendilerini kaygı yaratacak performans ortamlarında hissetmemeleri olabilir. Bu araştırma ile elde edilen sonuçlar, konuyla ilgili literatürdeki diğer çalışmalar ile bazı bakımlardan benzerlik taşıırken bazı çalışmalara göre ise farklı sonuçlara varmıştır. Tokinan’ın (2014) müzik öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada da genel müzik performans kaygısını düşük olarak tespit etmiştir. Araştırmacı, bu çalışmanın sonucuna benzer şekilde öğretmen adaylarının cinsiyetinin müzik performans kaygısında farklılaşmaya neden olduğunu, yaş ve mezun olunan lise türünün ise anlamlı bir

farklılaşmaya neden olmadığını belirtmektedir. Çok benzer şekilde, Güdek ve Çiçek (2017) de, mesleki müzik eğitim alan lisans öğrencileri ile yaptıkları çalışmanın sonucunda, fakülte ve cinsiyetin müzik performans kaygı düzeylerinde etkili olduğunu, yaş, sınıf ve bireysel çalgı değişkenlerinin ise anlamlı bir fark neden olmadığını bulmuşlardır. Jelen (2017) de kadın müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerini erkeklerden daha yüksek olarak tespit etmiş, ayrıca 1. Sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerinin de üst sınıflardan daha düşük olduğunu bulmuştur. Atay (2018) ise kız öğrencilerin müzik performans kaygı düzeylerini daha yüksek bulmuşken, bireysel çalgının ise anlamlı bir farka neden olmadığını belirtmektedir. Yöndem'in (2012) yaptığı çalışmada ise müzik bölümü öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinde özellikle bireylerin kendileri ile ilgili olumlu ve olumsuz algılarının (bilişsel ve duygusal) belirleyici olduğuna dikkat çekmektedir. Yaşantıların kaygı düzeyleri üzerinde etkisinin belirleyici olduğunu ifade eden yazara göre beğenilmeme korkusu, mükemmeliyetçilik ve kendisine ilişkin yeterlik algısı gibi durumların müzik performansını olumlu veya olumsuz etkilediğini söylemektedir. Yazarın yargılarını, yapılan bu çalışma dikkate alarak yorumladığımızda, MEB'e bağlı okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin kendilerini çok zorlayacak ortamlarda bulunmamaları nedeniyle müzik performans kaygı düzeylerinin düşük çıkması daha öngörülebilir hale geldiği düşünülebilir. Topcan ve Otacıoğlu (2018) de, performans sergilemenin ve dolayısıyla sergileyenin kaygı duyma düzeyinin bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutları olduğunu ve bu faktörleri dikkate almadan müzik performans kaygısının anlaşılamayacağını belirtmektedir.

5.2.2. Müzik Öğretmenlerinin İş Doymu Düzeylerine ve Demografik Özelliklerine Yönelik Tartışma

Araştırmanın diğer bir sonucu, müzik öğretmenlerinin iş doymu düzeyleri ile ilgili olup, Minnesota İş Doym Ölçeğinden yararlanılmıştır. Ölçekten elde edilen puanlara göre, müzik öğretmenlerinin içsel doym düzeyleri yüksekken, dışsal doym düzeyleri ile genel iş doymu düzeyleri orta düzeyde bulunmuştur. Şahin (2013) öğretmenlerin iş doym düzeylerini incelediği çalışmasında benzer şekilde, öğretmenlerin genel iş doym düzeylerini 'kısmen doyumlu' olarak hesaplamıştır. Eğinli (2009) de kamu ve özel sektör çalışanlarının iş doymu düzeylerini incelediği çalışmasında, kamu çalışanlarının %24'ünde yüksek ve %68,2'sinde orta düzeyde iş doymu düzeyi

saptamıştır. Demografik özelliklerine bağlı olarak müzik öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerine bakıldığında; kadın müzik öğretmenlerinin *dışsal (iş) doyum* düzeylerinin, erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu, yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin *dışsal (iş) doyum* ve genel iş doyumunu düzeylerinin, yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üstünde olan müzik öğretmenlerinden daha düşük olduğu, genel (düz) liselerden mezun olan müzik öğretmenlerinin *içsel (iş) doyum* ve genel iş doyumunu düzeylerinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerden daha yüksek olduğu, bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin *dışsal (iş) doyum* ve (genel) iş doyumunu düzeylerinin, bireysel çalgısı yaylı, üflemeli ve piyano olan müzik öğretmenlerinden daha yüksek olduğu ve 7 yıl ve üstü bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinin *içsel (iş) doyum*, *dışsal (iş) doyum* ve genel iş doyumunu düzeylerinin, 3 yıl ve daha kısa bir süredir çalışan müzik öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar genel olarak literatürde yer alan diğer çalışmalarla benzer olmakla birlikte bazı bakımlardan ise farklıdır. Örneğin, ilköğretim ve ortaöğretimde görev yapan 397 öğretmenle bir çalışma yapan Kumaş ile Deniz (2010) de genel olarak öğretmenlerin iş doyum düzeylerini ortalamanın biraz üstünde ve kadın öğretmenlerin iş doyumunu düzeylerini benzer şekilde daha yüksek bulmuşken, bu çalışmadan farklı olarak, 20-25 yaş grubunda yer alan öğretmenlerin iş doyum düzeylerini de daha büyük yaştaki öğretmenlerden daha yüksek bulmuştur. Ancak, Koruklu ve diğerleri (2013) de ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerle yaptıkları çalışmada genç öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin iş doyumunu düzeylerini incelediği araştırmasında Gündüz (2008), cinsiyetin anlamlı bir farka neden olmadığını ancak yaş ve mesleki kıdemin anlamlı farka neden olduğunu belirtmiştir. Çalışmaya katılan genç müzik öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerinin, yaşça daha büyük öğretmenlerden daha düşük olmasının nedeni mezuniyetlerinin daha yakın zamanda olması ve beklentilerinin de daha fazla olması nedeniyle olabilir. Bu durum mesleki kідeme ilişkin sonuçlarla da tutarlılık göstermektedir. Ancak daha çok dikkat çeken ve önemli gözükten sonuçlardan biri Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerin, diğer liselerden mezun olan öğretmenlerden daha düşük iş doyumunu düzeyine sahip olmalarıdır. Bu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun öğretmenlerin mesleki beklentilerinin daha az karşılandığı şeklinde düşünülebilir.

5.2.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kaygısı Düzeyleri ile İş Doymu Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Tartışma

Son olarak, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doymu düzeyleri (puanları) arasındaki ilişkileri incelemek üzere yapılan analizler sonucunda müzik öğretmenlerinin, müzik performans kaygısı düzeyleri (puanları) ile iş doymu düzeyleri arasında negatif yönlü ve ‘zayıf’ ile ‘orta’ güçlük derecesinde değişen, anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle, müzik öğretmenlerinin müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir artış, iş doymu düzeylerinde düşüşe neden olmaktadır. Veya tersi şekilde, müzik öğretmenlerinin müzik performansı kaygısı düzeylerindeki bir düşüş, iş doymu düzeylerinde artışa neden olmaktadır. Bu sonuç beklenir olmakla birlikte aynı zamanda arzu edilir bir durumun teyit edilmesi açısından da olumlu olarak değerlendirilebilir. Çünkü bu durum müzik öğretmenlerinin müzik performansına verdikleri önemi göstermek açısından ele alınabilir. Müzik performansı kaygısı düşük bir öğretmenin kendini yeterli görmesi ve iş tatminin yüksek olması arzu edilir bir durumdur. Öğretmenin kendini icrada başarılı görmesi iş doymu bakımından önemlidir. Nitekim Koç ve diğerlerinin (2009) öğretmenlerin işi doymu algıları ile performansları arasındaki ilişkiyi irdeleyen çalışmalarında kuvvetli bir ilişki bulunmuş, iş doymu yüksek öğretmenlerin performanslarının da yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Dursun (2015) de yaptığı araştırmanın sonucunda müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algıları ile iş doymuları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Bu durumun dolaylı bir örneği Diri ve Kırıl'ın (2016) çalışmasında da kendini göstermektedir. Bu araştırmacılara göre, iş doymu düzeyi düşük öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyleri daha yüksek olmaktadır.

5.3. Öneriler

5.3.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Bu araştırmanın en önemli sonuçlarından biri müzik öğretmenlerinin iş doymu düzeylerinin ancak ortalamanın biraz üstünde olduğudur. Diğer önemli sonuçlarından biri ise müzik performans kaygısı ile iş doymu arasında bulunan anlamlı ve negatif yönlü ilişki olduğunun saptanmasıdır. Bu nedenle araştırmadan elde edilen veriler

ışığında, sene sonu yapılan mesleki seminer çalışmalarında, müzik öğretmenlerinin performans kaygılarına olumlu etkiler yapabilecek çeşitli faaliyetlerinin düzenlenmesi önerilebilir.

Okullar, ülkemizde pek çok insanın müzikle formal olarak ve yapılandırılmış şekilde karşılaşabileceği nadir yerlerden biridir. Ailesinde müzikle uğraşan birinin olmadığı veya özel olarak farklı nedenlerle bir müzik kursuna ve benzeri yerlere gidebilme imkânı bulunmadığı takdirde, pek çok insanın müzikle teorik ve uygulamalı düzeyde ilişki kurabileceği yerin okullarımız olduğu aşikârdır. Bu nedenle, okullarda verilen müzik öğretimi ayrı bir önem taşımaktadır. Müzik dersini verecek olan müzik öğretmenlerinin yaptıkları işten doyum sağlamalarının, öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki etkisinin olumlu olacağı öngörülebilir bir durumdur. Bu çalışmada, müzik dersi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri karşılaştırılmakla birlikte, müzik öğretmenleri için saptanan ortanın ancak biraz üstündeki iş doyum düzeyi, kendi başına ele alınması gereken bir durumu ifade etmektedir. Araştırmada elde edilen dışsal doyum alt boyutunun verilerine göre öğretmenlerin aldıkları ücret şartları güncellenebilir. Kurum içindeki sosyal ilişkiler, toplu faaliyetler desteklenerek arttırılabilir. Okullardaki idarecilerin yeterliklerinin denetimine yönelik bazı hizmet içi eğitimler düzenlenerek, bu alanlarda çalışan veya çalışmak isteyen öğretmenlerin eğitim yönetimi ve denetimi alanında uzmanlaşmaları ve kariyer yapma fırsatları oluşturulabilir. Öğretmenlerin çalıştıkları okullardaki fiziki şartların genel haritası çıkartılarak çeşitli hayırseverlerin de sürece dahil edilebileceği bir süreç oluşturulabilir. Yüksek öncelik gösteren okullardan başlamak suretiyle okul ödeneklerinin belli kriterlere düzenlenmesi de öğretmenlerin iş doyumlarına olumlu etki edebilecek öneriler arasında sayılabilir.

5.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Demografik özelliklerin etkileri de dikkate alındığında özellikle genç müzik öğretmenlerinin (ve mesleki kıdemi az olanların) iş doyum düzeylerinin düşük olması dikkate değerdir. Yapılacak başka çalışmalarla bu öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin düşüklüğünün nedenlerinin, başka bir deyişle beklentilerinin, araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması faydalı olacaktır. Araştırmanın dikkat çeken başka bir sonucu da GSL mezunlarının iş doyum düzeylerinin daha düşük çıkmasıdır. Güzel sanatlar

liselerinin kuruluş amaçlarından olan öğrencilerin özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına hazırlanmaları, burada ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim görmeleri, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmeleri gibi hedefleri düşünüldüğünde, buradan mezun olan öğretmenlerin, müzik sanatı konusunda yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olacağı varsayılabilir. Buradan hareketle elde edilen sonuçlarda GSL mezunlarının, iş doyum düzeylerinin neden diğer lise mezunlarından daha düşük olduğunun araştırılmasının önemli olacağı düşünülmektedir. Elde edilecek sonuçlardan yararlanılarak hem müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygılarını daha da düşürecek tedbirler alınabilir hem de öğretmenlerin işlerini daha çok sevebileceği ortamlar yaratılarak, müzik eğitim ve öğretimin daha verimli olması sağlanabilir.

Bu araştırmanın amacına ve örneklem grubuna bağlı olarak sınırlılıkları düşünüldüğünde, diğer araştırmacılara öncelikle müzik öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerini karşılaştıracak çalışmalar yapması tavsiye edilebilir. Müzik öğretmenlerinin iş doyumunda etkili faktörlerin belirlenmesi açısından yararlı olabileceği düşünülen bir diğer konu dahilinde, bu çalışmada incelenen demografik değişkenlerden başka sosya-ekonomik değişkenler kullanılarak araştırmanın genişletilmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Akkamış, O. (2010). *İlköğretim I. ve II. kademe öğretmenlerinin iş tatmini üzerine bir değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alptekin, A.G. (2012). Müzik performansı anksiyetesi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 137-148.
- Ardıç, K. ve Baş, T. (2002). The impact of age on the job satisfaction of Turkish academicanc. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3, 89-102.
- Atay, B. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının müzik performansı kaygı düzeyleri ve akademik motivasyon düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Birgül, Ö. (2007). *Performans yönetim sistemi ve eğitim planlama süreci arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bursal, M. (2017). *SPSS ile temel veri analizleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (24. basım). Ankara: Pegem.
- Can, A. (2017). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem.
- Cüceloğlu, D. (2018). *İnsan ve davranışı psikolojinin temel kavramları*. İstanbul: Remzi.
- Çeliker, Ö. (1994). *Performans yönetim sistemi*. Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demirtaş, Z. ve Alanoğlu, M. (2015). Öğretmenlerin karara katılımı ve iş doyumunu arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 83-100.
- Dikmen, A.A. (1995). İş doyumunu ve yaşam doyumunu ilişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 50(3), 115-140.
- Diri, S.M. ve Kırıl, E. (2016). Ortaokul öğretmenlerinin iş doyumlarının mesleki tükenmişlik düzeylerine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 125-149.
- Dost, M.T. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 132-143.
- Dursun, Y. (2015). *Müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlik alguları ile yaşam ve iş doyumları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erbay, M. (2013). *Sanat eğitimi üzerine*. (2. Basım). İstanbul: Beta.

- Eğimli, A.T. (2009). Çalışanlarda iş doyumunu: kamu ve özel sektör çalışanlarının iş doyumuna yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 35-52.
- Enç, M. (1974). *Ruhbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Güdek, B. ve Çiçek, V. (2017). Mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 58, 1-10.
- Gündüz, H. (2008). *İlköğretim okullarında örgütsel iklim ile öğretmenlerin iş doyumları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe sözcüklerin köken bilgisi sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Harriman, P. L. (1970). *An outline of modern psychology*. New Jersey: Littlefield, Adams & Co.
- İlyasoğlu, E. (2013). *Zaman içinde müzik*. (10. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Jawlik, A.A. (2016). *Statistics from a to z*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Jelen, B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ve piyano performans öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(39), 3389-3414.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler ve teknikler* (32. Baskı). Ankara: Nobel.
- Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 31-63.
- Kavcar, C., Hengirmen, M., Koçak, M. ve Tümeçin, A.K. (2006). *Türkçe okul sözlüğü*. (4. Basım). Ankara: Engin.
- Kee, J. (1993). Performance anxiety in violin playing. Yayımlanmamış doktora tezi. USA: University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Kılıçbay, M.A. (1999). Uygarlığın ödülü olarak kaygı. *Doğu Batı Dergisi*, 2(6), 135-138.
- Koç, H., Yazıcıoğlu, İ. ve Hatipoğlu, H. (2009). Öğretmenlerin iş doyum algıları ile performansları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 13-22.
- Koruklu, N., Feyzioğlu, B., Kiremit, H.Ö. ve Aladağ, E. (2013). Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 119-137.
- Köknel, Ö. (1989). *Kaygı bozuklukları genel ve klinik psikiyatri*. İstanbul: Nobel Tıp Yayını.
- Köroğlu, E. (2013). *Psikiyatri başvuru elkitabı*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği

- Kumaş, V. ve Deniz, L. (2010). Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 32, 123-139.
- Locke, E.A. (1976). The nature and causes of job satisfaction, in Dunnette, M.D. (Ed.), *Handbook of Industrial and Organizational Psychology*, Rand McNally, Chicago, IL, pp. 1297-1349.
- Nalbantoğlu, E. (2007). *Yaylı çalgılar öğrencilerinin performansını etkileyen bazı faktörler ve ölçme değerlendirme yöntemleri üzerine bir araştırma*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özel, N.K. (2015). *İş doyumunu ve yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin demografik değişkenler açısından incelenmesi: konaklama işletmelerinde bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Püskülloğlu, A. (2012). *Türkçe sözlük*. (1. Basım). Ankara: Arkadaş.
- Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual*. Australia: Allen & Unwin.
- Shin, D. C. ve Johnson, D. M. (1978). Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life. *Social Indicators Research*, 5, 475-492.
- Solmuş, T. (2004). *İş yaşamında duygular ve kişilerarası ilişkiler, psikoloji penceresinden insan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Beta.
- Şahan, Ö. (2019). *Sınav kaygısı neden var? nasıl azalır?* İstanbul: Pozitif.
- Şahin, İ. (2013). Öğretmenlerin iş doyumunu düzeyleri. *Y.Y.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 142-167.
- Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Tokinan, B.Ö. (2013). Kenny müzik performans kaygısı envanterini türkçe 'ye uyarlama çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 53-65.
- Tokinan, B.Ö. (2014). Öğretmen adaylarının müzik performans kaygılarının bireysel özellikler bakımından incelenmesi. *E- Journal of New World Sciences Academy*, 9(2), 84-100.
- Topcan, T. ve Otacıoğlu, S.G. (2018). Sahnede müzik performansı sergileyen öğrencilerin kaygı durumunu etkileyen faktörlerin önem sıralaması: Ankara ili örneği. *Social Science Studies Journal*, 4(19), 2010-2019.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Uçan, A. (2005). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Uras, M. ve Kunt, M. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinden beklentileri ve beklentilerinin karşılanmasını umma düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 71-83.
- Valentine, E. (2003). *Musical Performance, A Guide to understanding*. Ed. John Rink. 168-182. Londra: Cambridge University Press.

EKLER

Ek 1: Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİLER

- 1- Cinsiyetiniz
 Kadın Erkek
- 2- Yaşınız (lütfen yazınız.)
- 3- Mezun olduğunuz lise
 Genel lise Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
 Diğer (lütfen belirtiniz.)
- 4- Bireysel çalgınız (lütfen yazınız.)
- 5- Milli Eğitim Bakanlığında kaç yıldır çalışıyorsunuz (lütfen yazınız.)

Ek 2: Müzik Performans Kaygısı Ölçeği

MÜZİK PERFORMANS KAYGISI ENVANTERİ

Aşağıda genel olarak ve **bir performans öncesinde veya performans sırasında** kendinizi nasıl hissettiğinizle ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen her ifadeye ne kadar katıldığınızı veya katılmadığınızı belirten sayıyı işaretleyiniz. Teşekkür ederim.

		Kesinlikle Katılmıyorum				Kesinlikle Katılıyorum			
1	Sık sık bir şeyler yapacak gücü bulmakta zorlanırım.	0	1	2	3	4	5	6	
2	Sıkça hayatın bana verebileceği fazla bir şey olmadığını düşünürüm.	0	1	2	3	4	5	6	
3	Bir performansa hazırlanırken çok çalışsam bile hata yapmam olasıdır.	0	1	2	3	4	5	6	
4	Performans öncesinde veya performans sırasında panik sayılabilecek duygular yaşarım.	0	1	2	3	4	5	6	
5	Bir konser öncesinde performansımın iyi olup olmayacağını asla bilemem.	0	1	2	3	4	5	6	
6	Performans öncesinde veya performans sırasında ağzım kurur.	0	1	2	3	4	5	6	
7	Sık sık değerli bir insan olup olmadığını düşünürüm.	0	1	2	3	4	5	6	
8	Performans sırasında kendimi performansı tamamlayıp tamamlayamayacağımdan emin olmayan bir halde bulurum.	0	1	2	3	4	5	6	
9	Alacağım değerlendirme sonuçlarını düşünmek performansımı etkiler.	0	1	2	3	4	5	6	
10	Performans öncesinde ya da performans sırasında midem bulanır veya başım döner.	0	1	2	3	4	5	6	
11	Sık sık dinleyicilerden olumsuz bir tepki görme endişesi duyarım.	0	1	2	3	4	5	6	

		Kesinlikle Katılmıyorum			Kesinlikle Katılıyorum			
12	Bazen belli bir sebebi olmaksızın kendimi endişeli hissedirim.	0	1	2	3	4	5	6
13	Müzik eğitimine ilk başladığım zamanlardan beri sahneye çıkma konusunda endişe duyduğumu hatırlıyorum.	0	1	2	3	4	5	6
14	Tek bir kötü performansın kariyerimi mahvedebileceğini düşünerek endişelenirim.	0	1	2	3	4	5	6
15	Performans öncesinde ya da performans sırasında kalp atışlarım hızlanır ve kalbim göğsümde gümbür gümbür çarpar.	0	1	2	3	4	5	6
16	Endişe nedeniyle yapılmaya değer performans fırsatlarından vazgeçerim.	0	1	2	3	4	5	6
17	Performans sonrasında yeterince iyi çalabildim mi diye endişelenirim.	0	1	2	3	4	5	6
18	Performansım hakkındaki endişem ve gerginliğim, odaklanmamı ve konsantrasyonumu etkiler.	0	1	2	3	4	5	6
19	Sıklıkla bir konser hazırlanırken bir felaket beklentisi ve dehşet içinde olurum.	0	1	2	3	4	5	6
20	Performans öncesinde ya da performans sırasında kaslarımdaki gerginlik artar.	0	1	2	3	4	5	6
21	Sıklıkla hayattan bekleyeceğim hiçbir şey olmadığını düşünürüm.	0	1	2	3	4	5	6
22	Performans öncesi o kadar endişelenirim ki uykum kaçır.	0	1	2	3	4	5	6
23	Performans öncesinde veya performans sırasında sarsılma, titreme ya da ürperme yaşarım.	0	1	2	3	4	5	6
24	Başkaları tarafından incelenmek beni endişelendirir.	0	1	2	3	4	5	6
25	Performansımın nasıl olacağına dair kendi yargım konusunda endişe duyarım.	0	1	2	3	4	5	6

Ek 3: İş Doyumu Ölçeği

Sıra No	Buradaki ifadeleri işinize karşı hissettiklerinizi düşünerek doldurunuz.	Hiç Tatmin Etmiyor	Pek Tatmin Etmiyor	Ne Tatmin Ediyor Ne Etmiyor	Oldukça Tatmin Ediyor	Çok Tatmin Ediyor
1.	Sürekli meşgul olabilme fırsatı					
2.	Kendi kendime çalışma fırsatı					
3.	Zaman zaman farklı şeylerle meşgul olma şansı					
4.	Toplumda bir yer edinme olanağı					
5.	Amirimin elemanlarına karşı davranış tarzı					
6.	Amirimin karar verme konusunda yeterliliği					
7.	Vicdanıma ters düşmeyen şeyleri yapabilme olanağı					
8.	Sürekli bir işe sahip olma (iş güvenliği) şansı					
9.	Başka insanlar için bir şeyler yapabilme şansı					
10.	Başka insanlara ne yapacaklarını söyleme fırsatı					
11.	Yeteneklerimi kullanabilme olanağı					
12.	Kurum politikasının uygulamaya konulma tarzı					
13.	Yaptığım işe karşılık aldığım ücret					
14.	Bu işte ilerleme şansım					
15.	Kendi kararımı verme özgürlüğü					
16.	İş yaparken kendi yöntemlerimi kullanma şansı					
17.	Çalışma koşulları					
18.	Çalışma arkadaşlarımla birbirleriyle anlaşması					
19.	Yaptığım iyi işten dolayı aldığım övgü					
20.	İşimden elde ettiğim başarı duygusu					

Ek 4: İzin Belgeleri

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 34550427-300-E.10888717
Konu : Uygulama İzni (Fatih ATAYETER)

10/06/2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Valilik Makamının 31.05.2019 tarihli ve 34550427-20-E.10752406 sayılı yazısı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği tezli yüksek lisans programı öğrencisi Fatih ATYETER'ın "Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygılarının ve İş Duyumlarının Çeşitli Değişkenler Açısında İncelenmesine" dair Makam Onayı yazımız ekinde yer almaktadır. Bahse konu onay doğrultusunda iş ve işlemlerin yürütülmesi hususunda: Bilgilerinize ve gereğini rica ederim.

Onur KÖKÇÜ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgili Makam Onayı ve ekleri

Dağıtım :

- 1- Marmara Üniversitesi Rektörlüğü İstanbul
- 2- 7 İlçe Kaymakamlığına (İlçe MEM)
- 3- Merkez İlçe Tüm Okul ve Kurum Müd.

**GÜVENLİ ELEKTRONİK
İMZA İLE AYNIYDIK**

Kasım K. 2019

Kasım K. 2019

Adres: Fırat Mah. Erzurum Cad. 934 Sk. Merkez AĞRI
Elektronik Ağ: agri.meb.gov.tr
e-posta: agrimem@meb.gov.tr

Bilgi için: İlyas KIZIL Memur
Tel: 0 (472) 280 94 16
Faks: 0 (472) 280 94 50

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 7aae-6d04-36c0-91a8-cca5 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 34550427-20-E.10752406
Konu : Uygulama İzni (Fatih ATAYETER)

31/05/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 22.05.2019 tarihli ve 16110545-302.08.01-E.1900132406 sayılı yazısı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği tezli yüksek lisans programı öğrencisi Fatih ATYETER'ın "Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygılarının ve İş Duyularının Çeşitli Değişkenler Açısında İncelenmesine" dair talep yazısı yazımız ekinde sunulmuştur. Bahse konu yazı müdürlüğümüzce değerlendirilmiş olup söz konusu tezin il geneli tüm okullarda görev yapan Müzik öğretmenlerine yönelik uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Faruk TEKİN
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
31/05/2019

Onur KÖKÇÜ
Vali a.
Vali Yardımcısı

GÜVENLİ ELEKTRONİK
İNİZALİ ASLI İLE AYNI DİR
31.05.2019
Kasım K. K.

Adres: Fırat Mah. Erzurum Cad. 934 Sk. Merkez AĞRI
Elektronik Ağ: agri.meb.gov.tr
e-posta: agrimcm@meb.gov.tr

Bilgi için: İlyas KIZIL Memur
Tel: 0 (472) 280 94 16
Faks: 0 (472) 280 94 50

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden efc4-2fbc-3a0a-9be2-644c kodu ile teyit edilebilir.